

Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i.

Účetní závěrka

a

Zpráva nezávislého auditora o účetní závěrce

za rok končící 31. prosince 2022

Auditor

interexpert neziskový sektor s.r.o.

INTEREXPERT neziskový sektor s.r.o., Mikulandská 2, Praha 1, 110 00, Tel:+420 224 933 658, Fax:+420 224 934 101
e-mail: secretary@interexpert.cz www.interexpert.cz

Obsah:

Zpráva nezávislého auditora

Účetní výkazy:

Rozvaha

Výkaz zisku a ztráty

Příloha k účetní závěrce

Výroční zpráva o činnosti a hospodaření za rok 2022

Zpráva nezávislého auditora

Veřejná výzkumná instituce:	Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i.
Právní forma:	Veřejná výzkumná instituce
Sídlo:	Vlašská 355/9, Praha 1, 118 40, Česká republika
Identifikační číslo:	68378114
Rozvahový den:	31.12.2022
Předmět hlavní činnosti:	Předmětem hlavní činnosti ÚSD je vědecký výzkum v oblasti soudobých dějin a dějin vědy. Svou činností ÚSD přispívá ke zvyšování úrovně poznání a vzdělanosti a k využití výsledků vědeckého výzkumu v praxi. Získává, zpracovává a rozšiřuje vědecké informace, vydává vědecké publikace (monografie, časopisy, sborníky apod.), poskytuje vědecké posudky, stanoviska a doporučení a provádí konzultační a poradenskou činnost. Ve spolupráci s vysokými školami uskutečňuje doktorské studijní programy a vychovává vědecké pracovníky. V rámci předmětu své činnosti rozvíjí mezinárodní spolupráci, včetně organizování společného výzkumu se zahraničními partnery, přijímání a vysílání stážistů, výměny vědeckých poznatků a přípravy společných publikací. Pořádá vědecká setkání, konference a semináře, včetně mezinárodních, a zajišťuje infrastrukturu pro výzkum. Úkoly realizuje samostatně i ve spolupráci s vysokými školami a dalšími vědeckými a odbornými institucemi.

Výrok auditora

Provedli jsme audit přiložené účetní závěrky účetní jednotky, u které hlavním předmětem činnosti není podnikání (dále jen účetní jednotka), sestavené na základě českých účetních předpisů, která se skládá z rozvahy k 31.12.2022, výkazu zisku a ztráty za rok končící 31.12.2022 a přílohy, která obsahuje popis použitých podstatných účetních metod a další vysvětlující informace.

Podle našeho názoru účetní závěrka podává věrný a poctivý obraz aktiv, pasiv účetní jednotky k 31.12.2022 a nákladů, výnosů a výsledku jejího hospodaření za rok končící k 31.12.2022 v souladu s českými účetními předpisy.

Základ pro výrok

Audit jsme provedli v souladu se zákonem o auditorech a standardy Komory auditorů České republiky (KA ČR) pro audit, kterými jsou mezinárodní standardy pro audit (ISA) případně doplněné a upravené souvisejícími aplikačními doložkami. Naše odpovědnost stanovená těmito předpisy je podrobněji popsána v oddílu Odpovědnost auditora za audit účetní závěrky. V souladu se zákonem o auditorech a Etickým kodexem přijatým Komorou auditorů České republiky jsme na účetní jednotce nezávislí a splnili jsme i další etické povinnosti vyplývající z uvedených předpisů. Domníváme se, že důkazní informace, které jsme shromáždili, poskytují dostatečný a vhodný základ pro vyjádření našeho výroku.

Ostatní informace uvedené ve výroční zprávě

Ostatními informacemi jsou v souladu s § 2 písm. b) zákona o auditorech informace uvedené ve výroční zprávě mimo účetní závěrku a naši zprávu auditora. Za ostatní informace odpovídá statutární orgán účetní jednotky.

Náš výrok k účetní závěrce se k ostatním informacím nevztahuje. Přesto je však součástí našich povinností souvisejících s ověřením účetní závěrky seznámení se s ostatními informacemi a posouzení, zda ostatní informace nejsou ve významném (materiálním) nesouladu s účetní závěrkou či s našimi znalostmi o účetní jednotce získanými během ověřování účetní závěrky nebo zda se jinak tyto informace nejeví jako významně (materiálně) nesprávné. Také posuzujeme, zda ostatní informace byly ve všech významných (materiálních) ohledech vypracovány v souladu s příslušnými právními předpisy. Tímto posouzením se rozumí, zda ostatní informace splňují požadavky právních předpisů na formální náležitosti a postup vypracování ostatních informací v kontextu významnosti (materiality), tj. zda případné nedodržení uvedených požadavků by bylo způsobilé ovlivnit úsudek činěný na základě ostatních informací.

Na základě provedených postupů, do míry, jež dokážeme posoudit, uvádíme, že

- ostatní informace, které posuzují skutečnosti, jež jsou též předmětem zobrazení v účetní závěrce, jsou ve všech významných (materiálních) ohledech v souladu s účetní závěrkou a
- ostatní informace byly vypracovány v souladu s právními předpisy.

Dále jsme povinni uvést, zda na základě poznatků a povědomí o účetní jednotce, k nimž jsme dospěli při provádění auditu, ostatní informace neobsahují významné (materiální) věcné nesprávnosti. V rámci uvedených postupů jsme v obdržení ostatních informací žádné významné (materiální) věcné nesprávnosti nezjistili.

Odpovědnost statutárního orgánu účetní jednotky za účetní závěrku

Statutární orgán účetní jednotky odpovídá za sestavení účetní závěrky podávající věrný a poctivý obraz v souladu s českými účetními předpisy a za takový vnitřní kontrolní systém, který považuje za nezbytný pro sestavení účetní závěrky tak, aby neobsahovala významné (materiální) nesprávnosti způsobené podvodem nebo chybou.

Při sestavování účetní závěrky je statutární orgán účetní jednotky povinen posoudit, zda je účetní jednotka schopna nepřetržitě trvat, a pokud je to relevantní, popsat v příloze záležitosti týkající se jejího nepřetržitého trvání a použití předpokladu nepřetržitého trvání při sestavení účetní závěrky, s výjimkou případů, kdy statutární orgán účetní jednotky plánuje zrušení účetní jednotky nebo ukončení její činnosti, resp. kdy nemá jinou reálnou možnost než tak učinit.

Odpovědnost auditora za audit účetní závěrky

Naším cílem je získat přiměřenou jistotu, že účetní závěrka jako celek neobsahuje významnou (materiální) nepravdnost způsobenou podvodem nebo chybou a vydat zprávu auditora obsahující náš výrok. Přiměřená míra jistoty je velká míra jistoty, nicméně není zárukou, že audit provedený v souladu s výše uvedenými předpisy ve všech případech v účetní závěrce odhalí případnou existující významnou (materiální) nesprávnost. Nesprávnosti mohou vznikat v důsledku podvodů nebo chyb a považují se za významné (materiální), pokud lze reálně předpokládat, že by jednotlivě nebo v souhrnu mohly ovlivnit ekonomická rozhodnutí, která uživatelé účetní závěrky na jejím základě přijmou.

Při provádění auditu v souladu s výše uvedenými předpisy je naší povinností uplatňovat během celého auditu odborný úsudek a zachovávat profesní skepticismus. Dále je naší povinností:

- Identifikovat a vyhodnotit rizika významné (materiální) nesprávnosti účetní závěrky způsobené podvodem nebo chybou, navrhnout a provést auditorské postupy reagující na tato rizika a získat dostatečné a vhodné důkazní informace, abychom na jejich základě mohli vyjádřit výrok. Riziko, že neodhalíme významnou (materiální) nesprávnost k níž došlo v důsledku podvodu, je větší než riziko neodhalení významné (materiální) nesprávnosti způsobené chybou, protože součástí podvodu mohou být tajné dohody, falšování, úmyslná opomenutí, nepravdivá prohlášení nebo obcházení vnitřních kontrol představenstvem.
- Seznámit se s vnitřním kontrolním systémem účetní jednotky relevantním pro audit v takovém rozsahu, abychom mohli navrhnout auditorské postupy vhodné s ohledem na dané okolnosti, nikoliv abychom mohli vyjádřit názor na účinnost vnitřního kontrolního systému.
- Posoudit vhodnost použitých účetních pravidel, přiměřenost provedených účetních odhadů a informace, které v této souvislosti představenstvo Účetní jednotky uvedlo v příloze.
- Posoudit vhodnost použití předpokladu nepřetržitého trvání při sestavení účetní závěrky představenstvem a to, zda s ohledem na shromážděné důkazní informace existuje významná (materiální) nejistota vyplývající z událostí nebo podmínek, které mohou významně zpochybnit schopnost Účetní jednotky trvat nepřetržitě. Jestliže dojdeme k závěru, že taková významná (materiální) nejistota existuje, je naší povinností upozornit v naší zprávě na informace uvedené v této souvislosti v účetní závěrce – příloze, a pokud tyto informace nejsou dostatečné, vyjádřit modifikovaný výrok. Naše závěry týkající se schopnosti Účetní jednotky trvat nepřetržitě vycházejí z důkazních informací, které jsme získali do data naší zprávy. Nicméně budoucí události nebo podmínky mohou vést k tomu, že účetní jednotka ztratí schopnost trvat nepřetržitě.
- Vyhodnotit celkovou prezentaci, členění a obsah účetní závěrky, včetně přílohy a dále to, zda účetní závěrka zobrazuje podkladové transakce a události způsobem, který vede k věrnému zobrazení.

Naší povinností je informovat statutární orgán účetní jednotky mimo jiné o plánovaném rozsahu a načasování auditu a o významných zjištěních, která jsme v jeho průběhu učinili, včetně zjištěných významných nedostatků ve vnitřním kontrolním systému.

INTEREXPERT neziskový sektor s.r.o.
Mikulandská 2, 110 00 Praha 1
Oprávnění KAČR 511

Ing. Karolína Neuvirtová, jednatelka a auditorka
Oprávnění KAČR 2176

Datum:	13-02-2023
Podpis auditora:	

ROZVAHA VVI (od 2016)Sestaveno k 31.01.2022
(v Kč, s přesností na dvě desetinná místa)Zpracováno v souladu s
vyhláškou č. 504/2002 Sb.
ve znění pozdějších předpisů

IČO
68378114

Položka		Číslo řádku	Stav	
Číslo	Název		k 01.01.2022	k 31.01.2022
A	A.Dlouhodobý majetek celkem	001	124 092 446,60	124 030 138,30
A.I	I.Dlouhodobý nehmotný majetek celkem	002	1 429 528,67	1 456 112,37
A.I.2	2.Software	004	351 217,60	351 217,60
A.I.4	4.Drobný dlouhodobý nehmotný majetek	006	209 116,07	209 116,07
A.I.6	6.Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek	008	869 195,00	895 778,70
A.II	II.Dlouhodobý hmotný majetek celkem	010	135 445 964,80	135 445 964,80
A.II.1	1.Pozemky	011	38 760 134,00	38 760 134,00
A.II.3	3.Stavby	013	80 973 572,00	80 973 572,00
A.II.4	4.Hmotné movité věci a jejich soubory	014	4 528 414,40	4 528 414,40
A.II.7	7.Drobný dlouhodobý hmotný majetek	017	4 227 519,40	4 227 519,40
A.II.9	9.Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	019	6 956 325,00	6 956 325,00
A.IV	IV.Oprávký k dlouhodobému majetku celkem	028	-12 783 046,87	-12 871 938,87
A.IV.2	2.Oprávký k softwaru	030	-92 337,00	-99 655,00
A.IV.4	4.Oprávký k DDNM	032	-209 116,07	-209 116,07
A.IV.6	6.Oprávký ke stavbám	034	-4 247 700,00	-4 318 531,00
A.IV.7	7.Oprávký k sam. movitým věcem a souborům hm. mov. věci	035	-4 006 374,40	-4 017 117,40
A.IV.10	10.Oprávký k DDHM	038	-4 227 519,40	-4 227 519,40
B	B.Krátkodobý majetek celkem	040	20 321 132,89	18 688 691,04
B.I	I.Zásoby celkem	041	1 641 574,74	1 641 574,74
B.I.5	5.Výrobky	046	1 641 574,74	1 641 574,74
B.II	II.Pohledávky celkem	051	547 274,15	551 349,94
B.II.1	1.Odběratelé	052	45 509,25	10 201,04
B.II.4	4.Poskytnuté provozní zálohy	055	495 993,00	545 355,00
B.II.6	6.Pohledávky za zaměstnanci	057	1 050,00	-9 100,00
B.II.17	17.Jiné pohledávky	068	4 721,90	4 893,90
B.III	III.Krátkodobý finanční majetek celkem	071	17 717 282,88	16 080 765,24
B.III.1	1.Peněžní prostředky v pokladně	072	68 269,09	56 133,09
B.III.3	3.Peněžní prostředky na účtech	074	17 649 013,79	16 024 632,15
B.IV	IV.Jiná aktiva celkem	079	415 001,12	415 001,12
B.IV.1	1.Náklady příštích období	080	48 705,95	48 705,95
B.IV.2	2.Příjmy příštích období	081	366 295,17	366 295,17
	AKTIVA CELKEM	082	144 413 579,49	142 718 829,34

ROZVAHA VVI (od 2016)

Sestaveno k 31.01.2022

(v Kč, s přesností na dvě desetinná místa)

Zpracováno v souladu s
vyhláškou č. 504/2002 Sb.
ve znění pozdějších předpisů

ICO
68378114

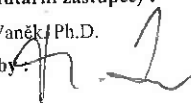
Položka		Číslo řádku	Stav	
			k 01.01.2022	k 31.01.2022
Číslo	Název			
A	A.Vlastní zdroje celkem	083	137 275 085,10	137 082 436,47
A.I	I.Jmění celkem	084	137 275 085,10	137 210 473,10
A.I.1	1.Vlastní jmění	085	124 092 446,60	124 030 138,30
A.I.2	2.Fondy	086	13 182 638,50	13 180 334,80
A.II	II.Výsledek hospodaření celkem	088		-128 036,63
A.II.1	1.Účet výsledku hospodaření	089		-128 036,63
B	B.Cizí zdroje celkem	092	7 138 494,39	5 636 392,87
B.III	III.Krátkodobé závazky celkem	103	5 496 619,65	3 994 518,13
B.III.1	1.Dodavatelé	104	60 803,05	77 781,86
B.III.3	3.Přijaté zálohy	106	81 600,36	81 867,03
B.III.5	5.Zaměstnanci	108	3 003 218,00	2 191 704,00
B.III.6	6.Ostatní závazky vůči zaměstnancům	109	13 493,00	60 417,00
B.III.7	7.Závazky k institucím SZ a VZP	110	1 487 339,00	1 076 021,00
B.III.9	9.Ostatní přímé daně	112	394 246,00	215 045,00
B.III.11	11.Ostatní daně a poplatky	114	140 175,00	
B.III.12	12.Závazky ze vztahu k SR	115	86 871,06	86 688,06
B.III.17	17.Jiné závazky	120	228 874,18	204 994,18
B.IV	IV.Jiná pasíva celkem	127	1 641 874,74	1 641 874,74
B.IV.2	2.Výnosy příštích období	129	1 641 874,74	1 641 874,74
	PASIVA CELKEM	130	144 413 579,49	142 718 829,34

Razítko :

Odpovědná osoba (statutární zástupce) :

Prof.Dr.Mgr.Miroslav Vaněk / Ph.D.

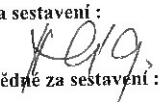
Podpis odpovědné osoby:

Osoba odpovědná za sestavení :

Gabriela Hovorková

Podpis osoby odpovědné za sestavení :

Právní forma účetní jednotky :

věřjeně výzkumná instituce

Předmět podnikání :

Výzkum a vývoj v oblasti společenských a humanitních věd

Okamžik sestavení : 13.2.2023

VÝSLEDOVKA VVI (od 2016)

IČO
68378114

Od 01.01.2022 do 31.12.2022
(v Kč, s přesností na dvě desetinná místa)

Zpracováno v souladu s
vyhláškou č. 504/2002 Sb.
ve znění pozdějších předpisů

Číslo	Položka Název	Číslo řádku	Činnost		
			Hlavní	Další	Jiná
A	A. Náklady				
A.I	I. Spotřebované nákupy a nakupované služby	002	11 532 637,13		
A.I.1	1. Spotřeba materiálu, energie a ost. neskl. dodávek	003	1 682 740,30		
A.I.3	3. Opravy a udržování	005	153 784,55		
A.I.4	4. Náklady na cestovné	006	2 463 631,33		
A.I.5	5. Náklady na reprezentaci	007	198 503,08		
A.I.6	6. Ostatní služby	008	7 033 977,87		
A.III	III. Osobní náklady	013	52 048 241,00		
A.III.10	10. Mzdové náklady	014	37 766 303,00		
A.III.11	11. Zákonné sociální pojištění	015	11 629 551,00		
A.III.13	13. Zákonné sociální náklady	017	2 652 387,00		
A.IV	IV. Daně a poplatky	019	3 780,00		
A.IV.15	15. Daně a poplatky	020	3 780,00		
A.V	V. Ostatní náklady	021	9 466 030,26		
A.V.19	19. Kurzové ztráty	025	27 525,18		
A.V.21	21. Manka a škody	027	183 571,00		
A.V.22	22. Jiné ostatní náklady	028	9 254 934,08		
A.VI	VI. Odpisy, prodaný majetek, tvorba a použití rezerv a OP	029	1 120 540,00		
A.VI.23	23. Odpisy dlouhodobého majetku	030	1 120 540,00		
	Náklady celkem	039	74 171 228,39		

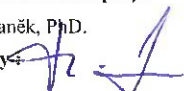

VÝSLEDOVKA VVI (od 2016)

IČO
68378114

Od 01.01.2022 do 31.12.2022
(v Kč, s přesností na dvě desetinná místa)

Zpracováno v souladu s
vyhláškou č. 504/2002 Sb.
ve znění pozdějších předpisů

Číslo	Název	Číslo řádku	Činnost		
			Hlavní	Další	Jiná
B	B. Výnosy				
B.I	I. Provozní dotace	041	67 541 303,89		
B.I.1	1. Provozní dotace	042	67 541 303,89		
B.III	III. Tržba za vlastní výkony a za zboží	047	227 477,09		
B.IV	IV. Ostatní výnosy	048	6 402 447,41		
B.IV.7	7. Výnosové úroky	051	9,13		
B.IV.8	8. Kurzové zisky	052	296,71		
B.IV.9	9. Zúčtování fondů	053	4 631 146,24		
B.IV.10	10. Jiné ostatní výnosy	054	1 770 995,33		
	Výnosy celkem	061	74 171 228,39		

Razítko :	Odpovědná osoba (statutární zástupce) : Prof.Dr.Mgr.Miroslav Vaněk, Ph.D. Podpis odpovědné osoby: 	Osoba odpovědná za sestavení : Gabriela Hovorková Podpis osoby odpovědné za sestavení :
	Právní forma účetní jednotky : věřjeně výzkumná instituce	Předmět podnikání : Výzkum a vývoj v oblasti společenských a humanitních věd Okamžik sestavení : 13.2.2023

Příloha v účetní závěrce ke dni 31.12.2022

Účetní jednotka: Ústav pro soudobé dějiny, AV ČR, v.v.i.,
se sídlem: Vlašská 9, 118 40 Praha 1
právní forma: veřejná výzkumná instituce
IČO: 68378114

Zřizovatel: Akademie věd České republiky – organizační složka státu
IČO 60165171 se sídlem v Praze 1, Národní 1009/3, PSČ 117 20

Hlavní činnost:

Předmětem hlavní činnosti ÚSD je vědecký výzkum v oblasti soudobých dějin. Svou činností ÚSD přispívá ke zvyšování úrovně poznání a vzdělanosti a k využití výsledků vědeckého výzkumu v praxi. Získává, zpracovává a rozšiřuje vědecké informace, vydává vědecké publikace (monografie, časopisy, sborníky apod.), poskytuje vědecké posudky, stanoviska a doporučení a provádí konzultační a poradenskou činnost. Ve spolupráci s vysokými školami uskutečňuje doktorské studijní programy a vychovává vědecké pracovníky. V rámci předmětu své činnosti rozvíjí mezinárodní spolupráci, včetně organizování společného výzkumu se zahraničními partnery, přijímání a vysílání stážístů, výměny vědeckých poznatků a přípravy společných publikací. Pořádá vědecká setkání, konference a semináře, včetně mezinárodních, a zajišťuje infrastrukturu pro výzkum. Úkoly realizuje samostatně i ve spolupráci s vysokými školami a dalšími vědeckými a odbornými institucemi.

Statutární orgán: ředitel: Prof. PaedDr. et Mgr. Miroslav Vaněk, Ph.D.
Rada instituce: předseda: PhDr. Adéla Gjuričová, Ph.D.
místopředseda: PhDr. Jiří Suk, Ph.D., DSc.
členové: PhDr. Michal Kopeček, Ph.D. (ÚSD); Mgr. Hana Bortlová Vondráková, Ph.D. (ÚSD), PhDr. Daniel Doležal, PhD, (MV ČR), Mgr. Doubravka Olšáková, Ph.D. (ÚSD), PhDr. Petr Šámal, Ph.D. (ÚČL), Prof. PaedDr. et Mgr. Miroslav Vaněk, Ph.D.
tajemník: Mgr. et Mgr. Zdenko Maršálek, Ph.D.

Dozorčí rada: předseda: JUDr. Lenka Vostrá, Ph.D.
místopředseda: PhDr. et Mgr. Krátká Lenka, Ph.D.
členové: Ing. Petr Bobák, Prof. PhDr. Bohumil Jirouše, Dr.
PhDr. Pavel Urbášek
tajemník: Bc. Lada Nečasová

Účetní období: 1. leden – 31. prosinec 2022

1. Použité obecné účetní zásady, účetní metody a jejich změny a odchylky

Účetní závěrka je sestavena v souladu se zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví a s vyhláškou č.504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o účetnictví, pro účetní

jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání. Při vedení účetnictví jsou používány účetní metody podle §32–§42 vyhlášky.

V účtovém rozvrhu si účetní jednotka stanoví uspořádání a obsah syntetických účtů v rámci úctových skupin směrné úctové osnovy, která je závazně stanovena zřizovatelem.

Účetní záznamy jsou zpracovány informačně ekonomickým systémem iFIS společnosti BBM, s.r.o. Písek, zpracování mzdového účetnictví zajišťuje mzdový systém EGJE společnosti Elanor spol. s r.o..

Centrální zálohování dat je zajištěno zřizovatelem na základě servisní smlouvy uzavřené se Střediskem společných činností AV ČR, v.v.i. Účetní doklady v tištěné podobě jsou uloženy v archivu dokumentace THS v souladu se zákonem o účetnictví v objektu sídla účetní jednotky.

1.1. Oceňování majetku a závazků, odpisy

1.1.1. Dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek

je při nákupu oceňován pořizovací cenou, která obsahuje cenu pořízení a náklady s pořízením související. Odpisy jsou stanoveny odpisovým plánem a jsou rovnoměrné.

Ostatní hmotný a nehmotný majetek je pořízený z dotace (veřejných prostředků), proto pracoviště odepisuje bez tvorby Fondu reprodukce majetku jako výsledkově indiferentní operaci (náklady = výnosy).

Dlouhodobý nehmotný majetek vytvořený vlastní činností nebo bezplatně získaný pracoviště k datu účetní závěrky nevykazuje.

1.1.2. Dlouhodobý finanční majetek

Podíly a cenné papíry ÚSD k datu účetní závěrky nevykazuje.

1.1.3. Zásoby

ÚSD k datu účetní závěrky se vykazují a inventarizují k 31.12. příslušného roku. Zásoby se rozděluje na publikace a časopisy.

1.1.4. Pohledávky

Pohledávky se oceňují při svém vzniku jmenovitou hodnotou. Pohledávky se rozděluje na krátkodobé (doba splatnosti do 12 měsíců včetně) a dlouhodobé (splatnost nad 12 měsíců), s tím, že krátkodobé jsou splatné do jednoho roku od rozvahového dne.

1.1.5. Krátkodobý finanční majetek

je oceňován jmenovitými hodnotami. K datu účetní závěrky je tvořen ceninami, zůstatky v pokladně, na běžných účtech, na účtu sociálního fondu, fondu reprodukce majetku a rezervního fondu. Bankovní účty jsou vedeny v Kč a EUR.

1.1.6. Závazky

Dlouhodobé i krátkodobé závazky se vykazují ve jmenovitých hodnotách

1.2. Přepočítání údajů v cizích měnách na českou měnu

Přepočítání majetku, pohledávek a závazků v cizí měně na Kč během účetního období je prováděn kurzem ČNB ke dni vystavení pohledávky, resp. úhrady závazku. Ke konci účetního období jsou případné pohledávky a závazky přepočteny kurzem k poslednímu dni účetního období (31.12. běžného roku) vyhlášeným ČNB. Kurzem k 31.12.2022 byl přepočten zůstatek valut v pokladně – EUR, GBP, USD a CHF a zůstatek valut na běžném účtě-EUR.

1.3. Rozsah, ve kterém byl výpočet zisku nebo ztráty ovlivněn způsobem oceňování finančního majetku

V roce 2022 nebyl výsledek hospodaření ovlivněn způsobem oceňování finančního majetku.

1.4. Podstatné změny použitých účetních metod

Podstatné změny způsobů oceňování, odepisování ani postupů účtování oproti minulému účetnímu období nenastaly. Použité účetní metody odpovídají požadavkům Zákona o účetnictví.

2. Významné položky rozvahy nebo výkazu zisku a ztráty, u kterých je uvedení podstatné pro hodnocení finanční a majetkové situace a výsledku hospodaření účetní jednotky, pokud tyto informace nevyplývají přímo z rozvahy nebo výkazu zisku a ztráty

2.1. Dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek

Dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek ve vlastnictví pracoviště se skládá z nemovitostí i movitých věcí. Nemovitý majetek tvoří budovy a pozemky. Ve vlastnictví pracoviště jsou pozemky parc. č. 430 a 431 a budova bez čísla popisného na pozemku č. 430 v Hlavním městě Praze, katastrálním území Malá Strana a 1/3 pozemku parc. č. 513 a stavby/budovy na adrese Hybernská 1000/8 v katastrálním území Nové Město. Movitý majetek zahrnuje zejména výpočetní techniku, jak hardware, tak programové vybavení a běžné kancelářské vybavení.

Jednotlivé položky dlouhodobého hmotného majetku

Položky majetku	Pořizovací cena		Oprávk		Zůstatková cena		Přírůstky	Úbytky
	Běžné období	Minulé období	Běžné období	Minulé období	Běžné období	Minulé období	Běžné období	Běžné období
<i>Pozemky</i>	38 760 134	38 760 134	0	0	38 760 134	38 760 134	0	0
<i>Stavby</i>	80 973 572	80 973 572	5 097 608	4 247 700	75 875 964	76 725 872	0	0
<i>Hmotné movité věci a jejich soubory</i>	4 528 414	4 528 414	4 135 235	4 006 374	393 179	522 040	0	299 000
<i>Drobný DHM</i>	4 227 519	4 227 519	4 227 509	4 227 519	0	0	0	0
<i>Ostatní DHM</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Nedokončený DHM</i>	13 272 520	7 825 520	0	0	0	0	5 447 000	7 779 601
<i>Celkem</i>	141 762 159	136 315 159	13 460 352	12 481 593	115 029 277	116 008 046	5 447 000	8 078 601

2.2. Dlouhodobý finanční majetek

ÚSD k datu účetní závěrky nevykazuje.

2.3. Zásoby

ÚSD k datu účetní závěrky se vykazují ve výši

Publikace ve výši 948 452 Kč

Časopisy ve výši 125 374 Kč

2.4. Pohledávky

Dlouhodobé pohledávky 0 Kč

Krátkodobé pohledávky celkem k datu účetní závěrky

407 tis. Kč

z toho: odběratelé

17 tis. Kč

zaměstnanci

15 tis. Kč

zálohy

370 tis. Kč

půjčky ze sociálního fondu

0 tis. Kč

2.5. Opravné položky

ÚSD nevykazuje k datu účetní závěrky opravné položky vyjadřující přechodné snížení hodnoty aktiv

2.6. Jiná aktiva

ÚSD vykazuje k datu účetní závěrky částku 93 529,-- Kč, z toho 11 623,-- Kč jako náklady příštího účetního období a 81 906,-- Kč jako příjmy příštího účetního období.

2.7. Vlastní zdroje

a) Stav jmění

Jmění celkem k datu účetní závěrky činí	143 495 tis. Kč
z toho: vlastní jmění	129 714 tis. Kč
fondy - sociální fond	171 tis. Kč
- rezervní fond	4 612 tis. Kč
- fond účelově urč. prostředků	6 667 tis. Kč
- fond reprodukce majetku	2 331 tis. Kč
- HV za rok 2022	0 tis. Kč

b) Výsledek hospodaření za účetní období 2022

Výsledek hospodaření za rok 2022 nebyl vykázán.

2.8. Závazky

Dlouhodobé závazky 0 Kč

Krátkodobé závazky celkem k datu účetní závěrky	5 635 tis. Kč
z toho dodavatelům	424 tis. Kč
zaměstnancům, výplata mezd	2 883 tis. Kč
penzijní a životní připojištění, jiné	235 tis. Kč
sociální a zdravotní pojištění z mezd	1 270 tis. Kč
daně ze mzdy, silniční daň	534 tis. Kč
zálohy přijaté	155 tis. Kč
vratka ze vztahu k SR	187 tis. Kč
vratka AV ČR	0 tis. Kč

2.9. Krátkodobé a dlouhodobé bankovní úvěry

ÚSD k datu účetní závěrky nevykazuje.

2.10. Jiná pasiva

ÚSD výdaje příštích období k 31.12.2022 nevykazuje.

2.11. Přehled splatných dluhů pojistného na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, veřejného zdravotního pojištění a evidované daňové nedoplatky

ÚSD nemá dluhy. Závazky vyplývající z výplaty mezd za prosinec 2022 byly řádně uhrazeny dne 9.1.2023.

2.12. Finanční nebo jiné závazky a plnění neuvedené v rozvaze

ÚSD k datu účetní závěrky nevykazuje.

2.13. Náklady

Rozhodující část nákladů tvoří osobní náklady, náklady na provoz užívaných objektů, tisk vědeckých publikací, ostatní služby a cestovné nezbytné k zajištění výzkumných projektů.

2.13.1. Osobní náklady v tis. Kč

Osobní náklady	Zaměstnanci	Řídicí orgán	Kontrolní orgán	Jiný orgán	
Mzdové náklady	37766	1582	110	129	
Zákonné sociální pojištění	11630	535	27	31	
Ostatní sociální pojištění	0	0	0	0	
Zákonné sociální náklady	2652	25	10	12	
Ostatní sociální náklady	0	0	0	0	

2.14. Výnosy

Největší část výnosů představuje dotace od zřizovatele. Institucionální dotace je přidělena na schválenou výzkumnou činnost, na dlouhodobý koncepční rozvoj pracoviště a na zajištění činnosti AV ČR. Jiné prostředky na výzkum a vývoj obdržel ÚSD na granty Grantové agentury ČR, na projekty Technické agentury ČR, na projekty NAKI od MK ČR a od MŠMT na projekty, INTER-VECTOR. Na projekty za zahraničí, European Commission, Friedrich-Schiller-Universitat Jena, Bader Philanthropies. Příjmy za vlastní výkony tvoří nájemné z pronájmu prostor, tržby za předplatné periodik a tržby za prodej knih. Ostatní výnosy tvoří zúčtování fondů, odpisů z majetku pořízeného z veřejných prostředků a jiné ostatní příjmy.

2.15. Přehled přijatých dotací podle zdrojů v tis. Kč

Neinvestiční dotace

institucionální	45 728
z toho: podpora výzkumné organizace	39 216
dotace na činnost	6 512
GA ČR	12 745
ostatní	9 068
Neinvestiční dotace celkem	113269

Investiční dotace

institucionální	6 793
z toho: podpora výzkumné organizace	51
ostatní	0
Investiční dotace celkem	6 742

2.16. Způsob zjištění základu daně z příjmu

Ústav nemá za rok 2022 daňovou povinnost. Při zjištění daňového základu je postupováno v souladu s § 20 odst. 7 zákona č.586/1992 Sb., zákon o dani z příjmu v platném znění (daňová úleva).

Pro výpočet základu daně z příjmu byly zohledněny tyto položky nákladů:

reprezentace	198 503,-- Kč
členské příspěvky organizacím, jiné služby nedaňově	224 963,-- Kč
ostatní pokuty a penále	0,-- Kč

Prostředky získané daňovou úlevou byly v tomto i předcházejících daňových obdobích použity na podporu vědy a výzkumu.

3. Stav zaměstnanců v uvedeném účetním období podle kategorií:

kategorie	průměr. přep. stav
Výzkumný pracovník	49,9
Ost.VŠ pracovník výzk. útvarů	2
Odborný pracovník - VŠ	3
Odborný pracovník - SŠ	3
THP pracovník	6
celkem	63,9

4. Spojené osoby

Propojení s osobami, s nimiž ÚSD uzavřel za vykazované účetní období obchodní smlouvy nebo jiné smluvní vztahy, vykázaly členka rady instituce Mgr. Hana Bortlová Vondráková, PhD. a místopředsedkyně dozorčí rady PhDr. et Mgr. Lenka Krátká, PhD., obě jsou společnicemi OH Academic s.r.o. Společnicí stejné firmy je i Mgr. Ivana Vaňková, manželka ředitele ÚSD prof. Dr. Miroslava Vaňka PhD. Společnosti OH Academic s.r.o. zaplatil ÚSD v roce 2022 za poskytnuté služby celkovou částku 26400,- Kč.

5. Odměny členů řídicích, kontrolních nebo jiných orgánů

jsou stanoveny zřizovatelem pro členy Dozorčí rady a Rady instituce a v roce 2022 byly řádně vyplaceny ve výši 238 800 Kč.

6. Přehled o přijatých a poskytnutých darech

ÚSD ve vykazovaném účetním období dar neposkytl a ani žádný dar nepřijal.

7. Přehled informací o veřejných sbírkách podle zvláštního předpisu (zákon č.117/2001 Sb. o veřejných sbírkách)

V roce 2022 nebyly pracovištěm organizovány žádné veřejné sbírky.

8. Jiné účetní jednotky, ve kterých má účetní jednotka podíl
ÚSD nemá podíl v žádné jiné účetní jednotce v jakékoli formě.

9. Způsob vypořádání výsledku hospodaření z předcházejících účetních období
Za rok 2021 nebyl hospodářský výsledek vykázán.

10. Další údaje (podle zvláštních právních předpisů a rozhodnutí účetní jednotky), které nejsou v příloze uvedeny, ale mají významnou vypovídací schopnost o ekonomické činnosti účetní jednotky

Všechny podstatné údaje za rok 2022, které vypovídají o ekonomické činnosti, jsou zachyceny v předchozích bodech.

11. Přehled významných událostí

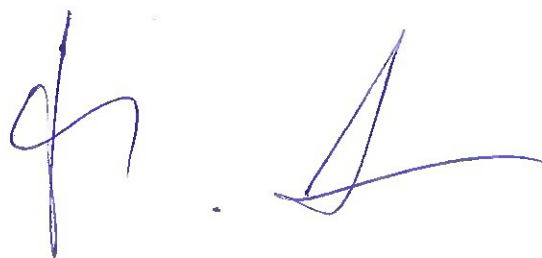
V souvislosti s šířením virového onemocnění COVID-19 přijalo vedení pracoviště všechna nařízená i doporučená opatření k omezení jeho šíření. Samotné onemocnění ani jeho širší dopady nemají zatím na činnost ÚSD hlubší vliv. Výchozím předpokladem při zpracování účetní závěrky tedy je, že ÚSD bude i nadále schopen pokračovat ve své činnosti.

12. Odměna statutárnímu auditorovi

Celková odměna auditorovi za povinný audit účetní závěrky byla 40 tis. Kč.

V Praze dne: 13.2.2023

Sestavila:
Gabriela Hovorková

.....
Prof. PaedDr. et Mgr. Miroslav Vaněk, PhD.
ředitel ÚSD AV ČR, v.v.i.

Výroční zpráva o činnosti a hospodaření za rok 2022

**Ústav pro soudobé dějiny
Akademie věd ČR, v. v. i.**

DOZORČÍ RADOU PROJEDNÁNA: 13. 2. 2023

RADOU PRACOVIŠTĚ SCHVÁLENA: 28. 3. 2023

Obsah

Orgány instituce _____	1
Informace o činnosti orgánů veřejné výzkumné instituce – ředitel _____	5
Informace o činnosti orgánů veřejné výzkumné instituce – rada pracoviště, dozorčí rada _____	8
Hodnocení hlavní činnosti – úkoly oddělení a center _____	11
Hodnocení hlavní činnosti _____	11
Hodnocení hlavní činnosti – grantové projekty, Strategie AV21 _____	15
Hodnocení hlavní činnosti – časopis, knihovní činnost, sbírky _____	24
Hodnocení hlavní činnosti – monografie _____	28
Hodnocení hlavní činnosti – výběrová bibliografie _____	31
Hodnocení hlavní činnosti – významné akce _____	38
Hodnocení hlavní činnosti – vzdělávací činnost _____	41
Hodnocení hlavní činnosti – činnost pro praxi _____	43
Hodnocení hlavní činnosti – mezinárodní spolupráce _____	45
Hodnocení hlavní činnosti – popularizační činnost _____	49
Hodnocení hlavní činnosti – významná ocenění _____	53
Hodnocení další činnosti _____	58
Hodnocení další činnosti – kontroly, stanovisko dozorčí rady _____	58
Informace požadované dle zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví _____	59
Informace dle zákona č. 563/1991 Sb. _____	59
Informace požadované dle zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví – předpokládaný vývoj činnosti pracoviště _____	61
Poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím _____	63
Informace podle zákona č. 106/1999 Sb. _____	63
Kompletní účetní závěrka _____	65
Příloha k účetní závěrce _____	69
Zpráva nezávislého auditora _____	80

Orgány instituce

Výchozí složení orgánů pracoviště

Ředitel pracoviště: Prof. PaedDr. Mgr. Miroslav Vaněk, Ph.D.
jmenován s účinností od 15. června 2017

Rada pracoviště zvolena dne 4. ledna 2017

Předsedkyně: Mgr. Markéta Devátá, Ph.D.,
Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i. (ÚSD);

Místopředsedkyně: PhDr. Adéla Gjuričová, Ph.D. (ÚSD);

Členové a členky: PhDr. Jaroslav Cuhra, Ph.D. (ÚSD),
PhDr. Michal Kopeček, Ph.D. (ÚSD),
PhDr. Antonín Kostlán, CSc. (ÚSD),
PhDr. Jiří Suk, Ph.D., DSc. (ÚSD),
PhDr. Oldřich Tůma, Ph.D. (ÚSD),
Prof. Miroslav Vaněk, Ph.D. (ÚSD)
Prof. PhDr. Bohumil Jiroušek, Dr. (Jihočeská
univerzita v Českých Budějovicích),
Prof. Milena Lenderová, CSc. (Fakulta filozofická,
Univerzita Pardubice),
Prof. PhDr. Petr Svobodný, Ph.D. (Ústav pro českou
literaturu AV ČR, v. v. i.),
PhDr. Petr Šámal, Ph.D. (Ústav pro českou literaturu
AV ČR, v. v. i.)
Prof. PhDr. Ivan Šedivý, CSc. (Filozofická fakulta
Univerzity Karlovy).

Dozorčí rada

- Předsedkyně:** JUDr. Lenka Vostrá, Ph.D. (Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i.);
- Místopředseda:** Mgr. David Weber (Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i.);
- Členové:** Ing. Petr Bobák, CSc. (Kancelář Akademie věd ČR, v. v. i.),
PhDr. Daniel Doležal, Ph.D. (Státní oblastní archiv v Praze),
Doc. PhDr. Jiří Vykoukal, CSc. (Fakulta sociálních věd Univerzity Karlovy).

Změny ve složení orgánů

Ředitel pracoviště: Prof. PaedDr. Mgr. Miroslav Vaňka, Ph.D.
jmenován s účinností od 15. června 2022

Vzhledem ke skutečnosti, že v červnu 2022 končil mandát stávajícího ředitele, Miroslava Vaňka, rada pracoviště dne 12. ledna 2022 v souladu s příslušnými pokyny a směrnicemi Akademie věd ČR, v. v. i., vyhlásila výběrové řízení na obsazení pozice ředitele pracoviště. Do uzávěrky podávání přihlášek 10. března 2022 byla podána pouze jedna přihláška – uchazeče prof. PaedDr. Mgr. Miroslava Vaňka, Ph.D., stávajícího ředitele v prvním funkčním období. Výběrová komise jmenovaná radou pracoviště se sešla 21. dubna 2022 a s kandidátem detailně probrala jak hodnocení uplynulého období, tak zejména strategii fungování

pracoviště i koncepci dalšího rozvoje Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i. Výsledný doporučující návrh rada pracoviště projednala 17. května 2022, kandidáta doporučila. Vyjádření bylo odesláno předsedkyni Akademii věd ČR, v. v. i., která jmenovala do funkce Miroslava Vaňka.

Rada pracoviště zvolena dne 3. ledna 2022

Předsedkyně: PhDr. Adéla Gjuričová, Ph.D.
Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i. (ÚSD);

Místopředseda: PhDr. Jiří Suk, Ph.D., DSc. (ÚSD);

Členové a členky: Mgr. Hana Bortlová Vondráková, Ph.D. (ÚSD),
PhDr. Michal Kopeček, Ph.D. (ÚSD)
Mgr. Doubravka Olšáková, Ph.D. (ÚSD)
Prof. Miroslav Vaněk, Ph.D. (ÚSD)
PhDr. Daniel Doležal, Ph.D. (Ministerstvo vnitra ČR),
Doc. Věra Sokolová, Ph.D. (Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy),
PhDr. Petr Šámal, Ph.D. (Ústav pro českou literaturu AV ČR, v. v. i.)

Dozorčí rada – složení od 1. května 2022

Předsedkyně: JUDr. Lenka Vostrá, Ph.D. (Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i.);

Místopředsedkyně: PhDr. Lenka Krátká, Ph.D. (Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i.), jmenována poté, co vypršel mandát Mgr. Davidovi Weberovi;

Členové: Ing. Petr Bobák, CSc. (Kancelář Akademie věd ČR, v. v. i.),
Prof. PhDr. Bohumil Jiroušek, Dr. (Jihočeská Univerzita v Českých Budějovicích), jmenován poté, co po svém zvolení do rady pracoviště PhDr. Daniel Doležal, Ph.D. v lednu 2022 na svou funkci v dozorčí radě rezignoval,
PhDr. Pavel Urbášek (Archiv Univerzity Palackého v Olomouci), jmenován poté, co vypršel mandát Doc. PhDr. Jiřímu Vykoukalovi.

Informace o změnách zřizovací listiny

V roce 2022 nedošlo k žádným změnám ve zřizovací listině pracoviště.

S ohledem na protipandemická opatření se volby rady pracoviště uskutečnily v prostorách zahrady ústavu ve Vlašské, 3. 1. 2022 (foto ÚSD)

**Informace o
činnosti
orgánů veřejné
výzkumné
instituce –
ředitel****Informace o činnosti orgánů – ředitel**

V průběhu roku ředitel pracoviště zajišťoval běžnou agendu a plnění úkolů souvisejících s funkcí ředitele, řídil a kontroloval činnost všech složek ústavu, sledoval a kontroloval hospodaření pracoviště a čerpání rozpočtu v předepsané struktuře. Ředitel pravidelně informoval dozorčí radu i radu pracoviště o důležitých skutečnostech v chodu a činnosti ústavu, a to jak z hlediska hospodaření, tak výzkumné činnosti. Podstatná část roku byla poznamenána nejen válečným konfliktem na Ukrajině, ale také úzce související krizí a nárůstem cen energií, který bude mít dlouhodobý dopad na hospodaření pracoviště, a naplno se projeví v roce 2023.

Po vypuknutí válečného konfliktu na Ukrajině v únoru 2022 pracoviště agresi jednak odsoudilo, jednak se zapojilo do podpůrných programů. V rámci podpory ukrajinským vědcům/vědkyním, financované Akademií věd ČR, v. v. i., byla na pracovišti zaměstnána Evgenia Venger, která zde zpracovala orálněhistorický projekt mapující počátek devadesátých let a de-sovětizaci Ukrajiny po roce 1991 z pohledu jejích obyvatel, zejména těch, kteří se narodili v 60. a 70. letech 20. století. Rozhovory byly realizovány v ukrajinštině, doplněny anglickými abstrakty, v budoucnu budou přeloženy do češtiny, případně angličtiny. Celá sbírka rozhovorů je uložena v ÚSD. Na začátku června začala v rámci projektu ERC Negotiating World Research Data v souvislosti s pomocí ukrajinským vědcům a vědkyním spolupracovat s ÚSD Lydia Ponomarenko z Národní technické univerzity Ukrajiny. Svůj výzkum zaměřila na vědeckou diplomacii za studené války a výměnu vědeckých dat v rámci sovětského

bloku v letech 1945–1991. V ÚSD působí v rámci Horizon 2020, projektu podpory ukrajinským uprchlíkům, zastřešeném evropským projektem, v němž je ÚSD člen výzkumného konsorcia: ERC Advanced Grant 2022–2026 „Negotiating World Research Data: A science diplomacy study“.

V prvním čtvrtletí roku 2022 proběhl přechod pracoviště na nový ekonomický informační systém, v „ostrém“ provozu od 1. dubna 2022. Systém přinesl jednak zjednodušení práce s dokumenty a zajišťování každodenní agendy (elektronický oběh dokumentů), jednak jeho nasazením ÚSD splnil veškeré požadavky vyplývající ze zákona o finanční kontrole.

Kromě výše uvedené agendy ředitel pracoviště velkou část své pracovní kapacity věnoval úkolům, které souvisely s probíhající rekonstrukcí budovy v Hybernské, jež je ve spoluvlastnictví tří ústavů Akademie věd. Důležitý milník nastal 1. března 2022, kdy nabylo právní moci rozhodnutí Úřadu městské části Praha 1, jímž byl schválen stavební záměr opravy objektu Hybernská 1000/8. V návaznosti na udělené stavební povolení byla vyhlášena veřejná zakázka na administrátora veřejných zakázek na zhotovitele stavby a technického dozoru investora a dále na koordinátora bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Po výběrovém řízení se administrátorem obou zakázek vázaných už přímo ke stavebním pracím v Hybernské stala advokátní kancelář Becker a Poliakoff. Ta během letních měsíců roku 2022 k zakázkám připravila zadávací řízení. Ve veřejné zakázce na zhotovitele stavby bylo do konce lhůty pro podání žádostí o účast doručeno celkem šest žádostí a ve veřejné zakázce na technický dozor investora a koordinátora bezpečnosti a ochrany zdraví

při práci pět žádostí. Všechny doručené žádosti o účast byly projednány na zasedání komise v listopadu 2022. Do konce roku probíhala fáze vyjasňování některých aspektů doručených nabídek.

Zároveň, po realistickém zvážení celkového průběhu rekonstrukce i souvisejících okolností (archeologický průzkum lokality, otázka rozložení investic) vstoupil ředitel pracoviště v jednání se zástupci hlavního města Prahy (firma SOLID, správa nemovitostí, a. s.) a zajistil provedení revitalizace objektu ve Vlašské. Jednalo se zejména o rekonstrukci sociálních zařízení, v některých místnostech výměnu podlahových krytin (linolea), potřebné opravy střechy, oken atd., hrazené z prostředků magistrátu. Práce proběhly v letních měsících, aby hluk a prach stavby co nejméně zatěžovaly pracovní prostředí.

Ředitel pracoviště, společně s vedoucími a dalšími odpovědnými pracovníky, v průběhu roku věnoval pozornost také problematice HR Award. Zatímco o významu kompletní certifikace, zvláště u malých ústavů, se dále diskutuje, čím dál tím aktuálnější se ukázala jedna ze součástí této certifikace, a to plán genderové rovnosti. Problematika se nově objevila i v zadávací dokumentaci Grantové agentury ČR, u evropských grantových soutěží je již nedílnou součástí a nezbytnou podmínkou udělení podpory. V Ústavu pro soudobé dějiny byl audit realizován ve IV. čtvrtletí roku, návazný plán genderové rovnosti bude připraven a zveřejněn do poloviny roku 2023.

**Informace o
činnosti
orgánů veřejné
výzkumné
instituce – rada
pracoviště,
dozorčí rada**

Informace o činnosti orgánů – rada pracoviště

V roce 2022 započalo funkční období nové Rady Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i., zvolené 3. ledna. Během roku se uskutečnila čtyři zasedání rady a čtyři jednání per rollam. Dne 12. ledna členové a členky rady pracoviště na 59. zasedání zvolili předsedkyni a místopředsedu rady a jmenovali tajemníka. Dále rada projednala vyhlášení výběrového řízení na obsazení místa ředitele ústavu pro období 2022–2027. V únoru na dvou jednáních rada pracoviště doporučila žádost o akademickou prémii pro perspektivní vědecké pracovníky (1.–7. února), a projednala návrhy kandidátů do Akademického sněmu AV ČR (15.–22. února). Na 60. zasedání 16. března rada schválila rozpočet pracoviště a tvorbu, pravidla čerpání a rozpočet sociálního fondu pracoviště pro rok 2022. Dále rada doporučila podepsat memorandum o spolupráci ústavu s Fakultou humanitních studií Univerzity Karlovy při realizaci doktorského programu, doporučila návrh na udělení prémie Otto Wichterleho a projednala deset návrhů projektů do soutěží Grantové agentury ČR. V dubnu (6.–13. 4.) rada pracoviště per rollam doporučila tři projekty pro soutěž NAKI III. Per rollam (26. dubna–5. května) rada pracoviště souhlasila s uzavřením memoranda o spolupráci pracoviště se Státní archivní službou Ukrajiny. Na 61. zasedání dne 17. května rada pracoviště schválila výroční zprávu pracoviště za rok 2021 a rovněž předložila předsedkyni Akademie věd ČR návrh na jmenování ředitele. Rada dále doporučila podat žádost o Fellowship J. Dobrovského, souhlasila s podpisem memoranda o spolupráci ústavu s Ústavem pro českou literaturu AV ČR, v. v. i., při vytváření databáze samizdatové bibliografie a

souhlasila s podpisem smlouvy o zřízení společného pracoviště s Filozofickým ústavem AV ČR, v. v. i. a Univerzitou Palackého v Olomouci „Centrum urbánních studií“. Na 62. zasedání 24. října rada pracoviště schválila návrh úpravy vnitřního mzdového předpisu a doporučila jmenovat členy komise pro atestační řízení.

Informace o činnosti orgánů – dozorčí rada

V roce 2022 proběhla dvě zasedání dozorčí rady – 4. dubna a 4. října. Při svém prvním zasedání v roce 2022 (30. zasedání) dozorčí rada ověřila zápis z předchozího zasedání, ověřila hlasování per rollam č. 8/2021 z prosince 2021 (dodatek k nájemní smlouvě s Ivanem Latowski). Dále rada projednala a schválila výroční zprávu o činnosti dozorčí rady ÚSD za rok 2021. V rámci hodnocení uplynulého roku se dozorčí rada seznámila také s přehledem smluv s plněním vyšším než 50 tisíc Kč, které pracoviště v předchozím roce uzavřelo. Následovalo projednání rozpočtu ústavu na rok 2022 s detailním vyčíslením jednotlivých kapitol; rozpočet byl tvořen jako vyrovnaný. Dozorčí rada v této souvislosti ocenila poměrně značnou úspěšnost pracoviště v získávání účelové podpory, což jednak vylepšuje finanční situaci ústavu, jednak dokládá vysokou odbornou úroveň pracoviště. Dále vzala dozorčí rada na vědomí předložený střednědobý výhled hospodaření ÚSD, vycházející ze Zprávy o ekonomické situaci Akademie věd ČR, v. v. i., a návrhu jejího rozpočtu, přednesené na LVIII. zasedání Akademického sněmu AV ČR. Na základě tajného hlasování dozorčí rada poté hodnotila manažerské schopnosti ředitele Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i., nejvyšším stupněm 3 – vynikající.

Druhé zasedání v daném roce, 31. v pořadí, se uskutečnilo v říjnu, již v obměněném složení dozorčí rady. Po ověření zápisu z předchozího jednání a ověření hlasování per rollam č. 1/2022 proto předsedkyně dozorčí rady stručně přítomné obeznámila s aktuálním zněním jednacího řádu, a zodpověděla související otázky (noví členové a místopředsedkyně zároveň po svém jmenování absolvovali úvodní prezentaci a proškolení k výkonu funkce v dozorčí radě, jež připravila Akademie věd). V další části zasedání ředitel pracoviště detailně seznámil obměněnou dozorčí radu s činnostmi pracoviště, jeho vědeckou koncepcí, informacemi o majetku, včetně stavební akce velkého rozsahu, rekonstrukce objektu v Hybernské. Následně se dozorčí rada seznámila se zprávou o stavu hospodaření pracoviště v roce 2022 a výhledem na rok 2023.

Kromě dvou jednání se v roce 2022 uskutečnilo ještě jedno hlasování per rollam, a to o smlouvách k rekonstrukci objektu v Hybernské, včetně služeb technického dozoru stavby a koordinátora BOZP. Vzhledem k velkému rozsahu předložených dokumentů a jejich expertní povaze si dozorčí rada ÚSD vyžádala konzultaci se zástupcem projektanta (společnost SUNCAD), který celou problematiku blíže vysvětlil, zodpověděl otázky členů a členek dozorčí rady. Následně dozorčí rada materiál schválila a hlasování ověřila v rámci 31. zasedání.

Hodnocení hlavní činnosti

Úkoly oddělení a center

Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i., provádí primární pramenný výzkum soudobých českých/československých dějin v období po roce 1938 v perspektivě globálních konfliktů, dějin politických, sociálních a kulturních, dějin demokratické transformace i následného polistopadového období a dějin vědy (organizační strukturu, jež odpovídá tomuto tematickému vymezení, přináší příloha k výroční zprávě). Soustředí se na analýzu, rekonstrukci a interpretaci dějin s cílem podat jejich komparativní přehled. Jako specializované pracoviště plní pro obor soudobých dějin a dějin vědy základní úkoly spojené s budováním dokumentace a jejím zpřístupňováním v kritických edicích, s vydáváním oborového časopisu *Soudobé dějiny* jako platformy oboru (od roku 2013 také *Czech Journal of Contemporary History*). Pracoviště se také dlouhodobě a systematicky podílí na konstituování a kultivování oboru soudobých dějin na vysokých školách. Struktura ústavu je tvořena čtyřmi tematicky vymezenými odděleními, v jejichž rámci fungují dvě centra; dále jsou vytvářeny pracovní skupiny, jejichž složení odráží zejména projekty či projektové úkoly, v jejichž rámci se skupiny ustanovují.

Oddělení dějin idejí a konceptů

Oddělení rámcově vychází z metodologie intelektuálních dějin (*intellectual history*), dějin konceptů (*history of concept*) a dějin vědy (*history of science*). Zabývá se vývojem myšlení o státě, politice a

společnosti jakož i proměnami a vývojem vědy. Důraz je kladen na vývoj politického, sociálního a vědeckého myšlení po roce 1945 do současnosti, avšak vzhledem ke střednědobému charakteru předmětu zkoumání se výzkum často dotýká i „starších“ období moderních a nejnovějších dějin. Mezi hlavní témata práce oddělení v posledních letech patřila studia a proměny marxistické ideologie a způsoby „vládnutí“ ve státním socialismu (od ortodoxie po revizionismus, resp. reformní hnutí), dále procesy „expertizace vládnutí“ a růst vlivu technokracie, ale také rozvoj alternativních idejí opoziční „kontrakultury“ a myšlení disentu jako předpoklad demokratické revoluce 1989. V neposlední řadě patří mezi důležitá badatelská témata historická analýza tuzemského přejímání a etablování (neo-)liberálních konceptů před i po roce 1989. Součástí oddělení je Centrum dějin vědy, jež se dlouhodobě zabývá dějinami moderní české a československé vědy a zejména některými základními tématy: profesionalizací, institucionalizací a internacionalizací vědy, vývojem vědeckých disciplín a vědeckého myšlení obecně od 19. století do současnosti.

Oddělení globálních konfliktů a jejich důsledků

Činnost oddělení se v souladu s koncepty tzv. mezinárodních a transnacionálních dějin (*international a transnational history*) soustřeďuje podél dvou hlavních výzkumných linií. Jedná se o výzkum globálních konfliktů a role Československa na mezinárodní scéně zhruba mezi lety 1938 až 1989 (exil v průběhu druhé světové války, druhý odboj, osvobození Československa, tzv. třetí exil). V této linii se zájem soustředí také na roli Československa v mezinárodním komunistickém hnutí a jeho postavení v rámci struktur tzv. východního bloku v průběhu studené

války. Stále větší pozornost by měla být věnována i roli Československa a posléze České republiky v post-studenoválečném mezinárodním dění devadesátých let 20. století a dále po přelomu třetího milénia. Druhá tematická linie výzkumu se obecně věnuje dopadům globálních konfliktů na společnost, a to včetně etnických a sociálních transformací (zejména pak v příhraničních regionech Československa/České republiky po druhé světové válce), osudu přeživší židovské či romské populace a jejich inkluze do nové společnosti, to vše se snahou o náhled v širší mezinárodně-komparativní perspektivě.

Oddělení politických dějin

Badatelský zájem oddělení se soustřeďuje na studium politických institucí, aktérů, podob rozhodování a jeho důsledků v období komunistické diktatury i po jejím pádu. Svým přístupem vyjadřuje spřízněnost s „novými politickými dějinami“ (*New Political History*). Nezabývá se tedy pouze centrálními aktéry či formálními výstupy politických orgánů, ale i tím, jak je jejich rozhodování ovlivněno širokým dobovým kontextem. Při zkoumání institucí se kromě personálního obsazení zajímá i o hodnoty, normy a symbolické obsahy, jež s sebou nesou. Výzkumnými prioritami jsou dějiny Komunistické strany Československa, dějiny represivních politik a praktik a politické rezistence, Pražské jaro 1968, dějiny parlamentarismu, politické transformace po roce 1989 a nově též dějiny městských politik od druhé světové války po současnost. Všechny oblasti a výzkumné otázky jsou sledovány v širších nadnárodních perspektivách, zejména regionální a celoevropské, při soustavné spolupráci se zahraničními kolegy a partnerskými výzkumnými týmy.

Oddělení sociálních a kulturních dějin

Hlavním badatelským těžištěm oddělení je výzkum společnosti v bývalém Československu v kontextu sociálně-politických změn, které provázely období etablování a udržování komunistické moci a období transformace po roce 1989. Akcentuje se jak fenomén moci, respektive vládnutí, tak i interpretace každodenního života a téma politicko-kulturních změn a mentálních posunů. Výzkum je založen interdisciplinárně, se snahou o využití celé škály sociálněvědních přístupů; neomezuje se jen na tradiční historické metody, ale vychází i z podnětů příbuzných vědních oborů. Základní výzkum se soustředí např. na poznání motivace činnosti jednotlivců, jejich postojů a názorů a retrospektivní interpretace, dále pak např. na mechanismus fungování informačních a rozhodovacích procesů v rámci určitých dobově podmíněných skupin nebo na široce pojatou problematiku dějin všedního dne a „každodennosti“. Významné místo v rámci oddělení má Centrum orální historie, jež na základě orálně-historických pramenů usiluje o obecné poznání minulosti za pomoci reflexe „dějin viděných zdola“.

Pracovní skupiny

Pracovní skupiny se aktivně zapojují do programů Strategie AV21, zvláště pracovní skupina pro paměťová studia, pracovní skupina pro dějiny parlamentarismu, pracovní skupina pro inkluzivní dějiny či pracovní skupina pro urbánní dějiny. Další aktivně působící skupiny jsou: pracovní skupina pro dějiny KSČ; pracovní skupina pro výzkum doby (post)covidové; pracovní skupina pro soudobé environmentální dějiny; skupina pro historická transformační studia; pracovní skupina pro studium studené války.

Hodnocení
hlavní činnosti
– grantové
projekty,
Strategie AV21

Grantové projekty

V jednotlivých odděleních, případně v rámci pracovních skupin bylo v roce 2022 řešeno celkem osm projektů podpořených Grantovou agenturou České republiky.

Věda a emoce: Promýšlet environmentální hnutí za komunismu v Československu v 70.–80. letech 20. století (2022–2024). V návaznosti na rostoucí vliv opozičního hnutí v čele s Chartou 77 se stala v 70. a 80. letech 20.století sociální hnutí „spíše než konzumenty raději producenty nové sociální reality“. Opoziční akce se přesunuly od psaní a publikací do reálného světa a společnosti. Projekt se soustředí na environmentální hnutí a jeho konfliktní potenciál, který se zakládá na „praxi pravdy“, morální autoritě vědců a badatelů ve společnosti, stejně jako na existenci specifických „emocionálních komunit“, které tvořily jádro tohoto typu hnutí.

Dějiny Charty 77 v domácí a transnacionální perspektivě (2022–2024). Charta 77 je jednou z nejdůležitějších demokratických kapitol v českých ale i střeoevropských dějinách. Je po právu chápána jako přímá předchůdkyně obnovené československé a české demokracie po roce 1989 a v globálním měřítku jako jedna z nejviditelnějších lidskoprávních organizací poslední třetiny 20. století. Přes značné množství existující literatury postrádá česká historiografie celistvou a spolehlivou vědeckou monografii o dějinách Charty 77. Cílem projektu je souhrnně pojatá historická rekonstrukce vzniku Charty 77, jejího politického a společenského působení v době pozdní komunistické diktatury a počátcích československé a české demokracie po roce 1989.

Hledání postmoderního města. Proměna Prahy a Bratislavy 1970–2000: myšlení – vyjednávání – výstavba (2022–2024) Projekt na příkladu vývoje Prahy a Bratislavy v procesu dlouhé změny od přelomu 60. a 70. let do konce 20. století analyzuje historické kořeny soudobých problémů postsocialistického města. Obecnější tázání projektu souvisí nejen s problematikou rozkladu státního socialismu a nástupu postsocialismu v obou nástupnických státech bývalého Československa, ale i s ústupem modernistického urbanismu a prosazováním postmoderních přístupů. Předmětem výzkumu je především vztah mezi expertním věděním o urbánním prostředí a praxí jeho proměny, tj. vyjednáváním i realizací, primárně na příkladu dopravní infrastruktury a bytové výstavby.

Reartikulace totalitní minulosti a polarizace společnosti: Lokální podoby mezinárodních emancipačních hnutí a jejich recepce v online prostředí (2022–2024) Projekt se zaměřuje na výzkum emancipačních hnutí Black Lives Matter a Decolonize This Place v České republice se specifickým zohledněním jejich digitální prezentace a aktivit. Zajímá se o globální i specificky lokální podoby a prvky těchto hnutí a způsoby apropriace a komunikace problematiky ochrany lidských práv marginalizovaných a afroamerických komunit a motivy dekolonizace současné politiky, kultury a veřejného prostoru. Zároveň studuje reakce běžných uživatelů/uživatelek českého internetu na projevy těchto hnutí a zpravodajství jim věnované. Konkrétně výzkum analyzuje především internetové diskuze a debaty na sociálních sítích.

Československá cesta do studené války a sovětského bloku (2020–2023). Cílem projektu je korigovat předchozí často předsudečné a neodborné narativy československé role na mezinárodní scéně během druhé světové války a bezprostředně po ní publikováním odborných studií a komplexní syntézy založené především na rozsáhlém výzkumu relevantních archivních fondů v několika zemích.

Transformace českých podniků: socialistické podniky v tržní ekonomice (2020–2022, hlavní řešitel Masarykova univerzita, ÚSD jako spoluřešitel). Projekt sleduje změny související s transformací 90. let na úrovni podniků s důrazem na privatizační proces. V analýze tohoto období nejnovějších dějin stále zůstává řada bílých míst, které často budí emoce – například role privatizačních fondů v kupónové privatizaci. Projekt se zaměřuje právě na tato bílá místa.

Český levicový exil 1968–1989 (2020–2022). Projekt se zaměřuje na myšlení a aktivity československého levicového exilu, konkrétně těch skupin, které v zahraničí po srpnu 1968 obhajovaly platnost socialistických, sociálně-demokratických a radikálně-levicových idejí a z této pozice nabízely kritiku komunistických režimů ve východní Evropě.

Genocida, poválečná migrace a sociální mobilita: provázanost zkušenosti Romů a Židů (2019–2023, EXPRO). Projekt se věnuje dějinám a současnosti židovských a romských komunit na územích předválečného Československa v komparativní perspektivě a při využití konceptů ze studia holocaustu a genocid a sociálně antropologických konceptů marginality.

V roce 2022 bylo do soutěže Grantové agentury České republiky podáno celkem sedm standardních projektů a dva projekty do soutěže Lead Agency (role hlavního řešitele, respektive spoluřešitele u druhého z projektů). Žádný z návrhů nebyl vyřazen z formálních důvodů či kvůli nevyhovujícímu hodnocení. Podpora byla udělena třem standardním projektům a jednomu projektu Lead Agency (GA ČR jako partnerská agentura):

Československá diplomacie a arabsko-izraelský konflikt v letech 1948–1989 (2023–2025). Projekt bude za použití historiografických a metodologických přístupů New Cold War History analyzovat přístup československé diplomacie k hlavním aktérům arabsko-izraelského konfliktu (Izrael, Egypt, Jordánsko, Libanon, palestinská osvobozenecká hnutí, Sýrie) v letech 1948–1989 na bázi výzkumu v relevantních archivech v České republice, Izraeli, Velké Británii a USA.

Minuty mezi životem a smrtí: Proměny zdravotnické záchranné služby a profesní identita jejích zaměstnanců v českých zemích 1952–2003 (2023–2025). Projekt se zaměřuje na analýzu a identifikaci procesů ve vývoji zdravotnické záchranné služby a profesní identity jejích zaměstnanců v českých zemích v časovém záběru od převzetí poskytování odborné přednemocniční neodkladné péče státem v roce 1952 až po transformaci zdravotnické záchranné služby v krajské příspěvkové organizace v roce 2003. Záměrem je postihnout institucionalizaci, profesionalizaci a modernizaci záchranné služby prostřednictvím komparace oficiálního diskursu (legislativa a resortní normy) a aktérské perspektivy (pamětnická reflexe).

Technokratický environmentalismus v období studené války:

Českoslovenští experti v EHK OSN, 1950–1980 (2023–2025). Cílem projektu je analyzovat formování technokratického environmentalismu v období studené války prostřednictvím případové studie o československých expertech v Evropské hospodářské komise OSN, jejich roli při formování technokratické environmentální politiky EHK OSN a implementaci této politiky v Československu.

Od studentského internacionalismu k Erasmu. Globalizace a europeizace studentského života po roce 1945 (2023–2025; Lead Agency švýcarská agentura SNF). Projekt se zabývá studentským politickým a sociálním životem v poválečné Evropě, soustředí se na studentské organizace jako platformy, které usměrňovaly studentskou aktivitu. Česko-švýcarský tým zkoumá mezinárodní studentské federace na obou stranách „železné opony“ i národní studentské svazy v obou zemích. I když činnost těchto organizací byla ovlivněna studenoválečnými ideologickými střety, projekt studuje také jejich interakce, spolupráci a výměnu, sdílenou imaginaci, meziblokové transfery vědění, a vytváření evropského akademického prostoru, čímž zpochybňuje nepropustnost „železné opony“.

V oblasti aplikovaného výzkumu je pracoviště aktuálně zapojeno do projektu, jež finančně podporuje **Technologická agentura České republiky: Demokratická revoluce objektivem Dagmar Hochové: Zpřístupnění unikátní fotodokumentace z let 1989–1992 (2020–2023, Moravská galerie v Brně jako spoluřešitel)**. Cílem projektu je zpracovat a zpřístupnit unikátní soubor negativů z pozůstalosti významné fotografky Dagmar Hochové (1926–2012), který vznikl jako dokumentace demokratické revoluce. Hlavním výsledkem bude volně přístupná obrazová dokumentace z doby působení autorky jako aktivistky a poslankyně České národní rady (1989–1992). Databáze bude obsahovat asi 10 000 obrazů z veřejného života i politického zákulisí domácí i zahraniční politiky, snímané z poslanecké lavice a dalších míst vyhrazených ne fotografům, ale politickým aktérům. Projekt vytvoří zázemí pro digitalizaci a ediční zpracování obrazového materiálu. Otevře ho tak k využití a současně předejde znehodnocení, k němuž by došlo bez včasné identifikace obsahu.

Ilustrační foto k projektu Demokratická revoluce objektivem Dagmar Hochové.

V roce 2022 se dr. Veronika Pehe stala držitelkou prémie **Lumina quaeruntur**, která je určena k ocenění význačných perspektivních výzkumných pracovníků a pracovníc při zakládání nových vědeckých týmů na pracovištích Akademie věd ČR, kterým umožní rozvinout jejich vědecký program zaměřený na koncepčně nová témata významně posouvající hranice poznání nebo směřující ke společensky důležitým praktickým aplikacím.

Výzkumná skupina pro historická

transformační studia (Lumina quaeruntur 2022–2027) Výzkumná skupina pro historická transformační studia v rámci projektu „Postsocialistická transformace jako historický proces a sociální zkušenost“ vypracuje agendu pro výzkum dějin postsocialistických transformací v České republice/Československu v širším transnacionálním kontextu. Její inovace spočívá v přiblížení ekonomických a politických jevů z hlediska kulturních a sociálních dějin. Výzkum skupiny se zaměří na tři vzájemně propojené oblasti transformace: 1) mentální světy; 2) svět práce; 3) města a regiony. Bude se ptát, jak ideologické cíle transformačního projektu byly artikulovány, prožívány a sladěny s každodenní životní zkušeností různých sociálních skupin.

Slavnostní převzetí prémie Lumina quaeruntur, 9. 11. 2022, Veronika Pehe na snímku vlevo (foto Jana Plavec)

Strategie AV21

V roce 2022 pracoviště (dr. Adéla Gjuričová) řídilo a koordinovalo program Strategie AV21 Město jako laboratoř změny; Stavby, kulturní dědictví a prostředí pro bezpečný a hodnotný život (Město/Stavby).

Vedle toho se jednotliví výzkumní pracovníci/pracovnice či týmy podíleli na aktivitách dalších výzkumných programů Strategie AV21 – Anatomie evropské společnosti (výzkumné téma Historická paměť); a Globální konflikty a lokální souvislosti: kulturní a společenské výzvy (téma Historické a jazykové kořeny konfliktů a jejich transnacionální důsledky).

Ústav pro soudobé dějiny, společně s Masarykovým ústavem a Archivem AV ČR, v. v. i., a Etnologickým ústavem AV ČR, v. v. i., také připravil návrh nového výzkumného programu Identity ve světě válek a krizí, který však nebyl kvůli nedostatku finančních prostředků a velkému množství spolupracujících subjektů podpořen. Návrh bude aktualizován a předložen k posouzení v následujícím období.

K důležitým výstupům řešení jednotlivých témat a programů Strategie AV21 patřily odborné konference, často s mezinárodní účastí. Některé z nich jsou uvedeny v příslušné části této zpráv – (Bez) práce po sametu 90. léta pohledem dokumentárního filmu; (Post)socialistické metropole a voda: udržitelnost mokrých infrastruktur; Memory of the past and politics of the present.

Meziústavní spolupráce: Výzkum doby covidové a postcovidové ve společenské perspektivě

Éra „covidová“, resp. „postcovidová“ bude jistě historickým mezníkem z pohledu globálních dějin 20. a 21. století. Období pandemie patří k nejzávažnějším i optikou soudobých českých dějin. Prožívání každodennosti od března 2020 do současnosti je proto cílem společného projektu Ústavu pro soudobé dějiny, Psychologického ústavu AV ČR, v. v. i., a Sociologického ústavu AV ČR, v. v. i., který finančně podpořil Ústav organické chemie a biochemie AV ČR, v. v. i.

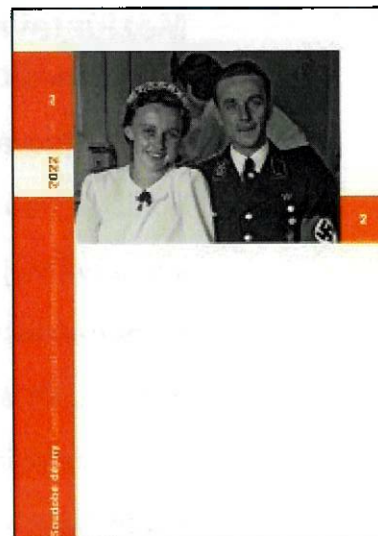

Tisková konference k projektu Výzkum doby covidové a postcovidové, 1. 3. 2022 (foto ÚSD)

Hodnocení hlavní činnosti – časopis, knihovní činnost, sbírky

Časopis Soudobé dějiny

Časopis Soudobé dějiny/CJCH [Czech Journal of Contemporary History] v roce 2022 oslavil první narozeniny od své indexace v databázi Scopus a souhrnně lze říci, že měl velmi úspěšný rok. Už druhým rokem se časopis prezentuje veřejnosti prostřednictvím svých vlastních webových stránek, které

informují o chystaných tematických číslech či blocích, zveřejňují výzvy k zasílání článků, upozorňují na probíhající debaty relevantní pro pracoviště či obor jako takový.

Již dříve fungující nástroje a funkce (vyhledávání autorů/autorek, vyhledávání článků dějin dle klíčových slov, stahování starších čísel) nadále sklízí velký ohlas pro svoji praktičnost a užitečnost, jak vidíme z reakcí a zpětné vazby ze strany zaměstnanců a zaměstnankyň ústavu i dalších kolegů a kolegyň. Na webu SD/CJCH nově vznikla rubrika „Bonusy“. Texty zde zveřejněné vychází pouze online.

Mimořádný úspěch sklídl projekt digitalizace a on-line zveřejňování starých čísel Soudobých dějin z 90. let, které jsou nyní na webu kompletně dostupné. Jakkoli je úspěch s digitalizací „devadesátkových“ čísel samozřejmě potěšující, nutno podotknout, že v nich čtenářská veřejnost prozatím nemůže vyhledávat fulltextově.

Do budoucna by bylo smysluplné a přínosné zajistit finanční a lidské zdroje na zhotovení scanningu čísel pomocí metody OCR. Viděno zevnitř

provozu se časopis plně „zabydlel“ v prostředí online redakčního systému Actavia, který redakční a publikační proces značně zefektivňuje a zkracuje čekací lhůty při recenzním řízení.

Díky kalkulačnímu mechanismu zabudovanému ve webu je možné sledovat dynamiku návštěvnosti stránek a čtenosti článků. Ta se v roce 2022 několikanásobně zvýšila. V roce 2021 měly stránky cca 6 000 návštěv (vstupů) za měsíc, v roce 2022 v průměru 13 000 vstupů za měsíc (v obou případech o něco méně v letních měsících). V letech 2021 i 2022 směřovaly vstupy z více než 60 % za články (četba online a/nebo stahování článků v pdf), zbývajících cca 35 % vstupů šlo na vrub infostránek, vyhledávání v archivu či v rejstříku, aktualit a ostatního obsahu.

Časopis v roce 2022 vyšel online ve stanovené periodicitě, tj. k 30. 4., 31. 8. a 31. 12. Poslední kolo korektur textů redakce nově provádí už online, zejména s ohledem na potřeby publikujících autorek a autorů, kteří tak mohou své (v rostoucí míře grantové) výstupy vykazovat opravdu včas k datu stanovené periodicity, a to před dokončením závěrečného kola korektur (bez vlivu na sazbu). Dodatečné korektury pak zabírají přibližně dva až tři týdny, poté je číslo publikováno znovu online. V tištěné podobě pak časopis obvykle vychází s odstupem několika týdnů až měsíců, což záleží zejména na vytížení tiskárny.

Ve vyšší míře než loni využili autoři a autorky možnost „rychlého“ zveřejňování hotových článků v režimu pre-print, který jsme zavedli v roce 2021.

Knihovna a sbírková činnost

Ústav pro soudobé dějiny jako oborové pracoviště umožňuje odborné veřejnosti studium knihovního fondu a přístup k nahrávkám rozhovorů uchovávaných v Digitálních sbírkách Centra orální historie, které byly

rozšířeny o další

prameny

z ukončených

grantových

projektů. Další

dokumenty

zpřístupňuje na

svých

internetových

stránkách. V roce

2022 pokračovala

digitalizace starší

ediční řady Sešity

Ústavu pro

soudobé dějiny,

kteřé jsou

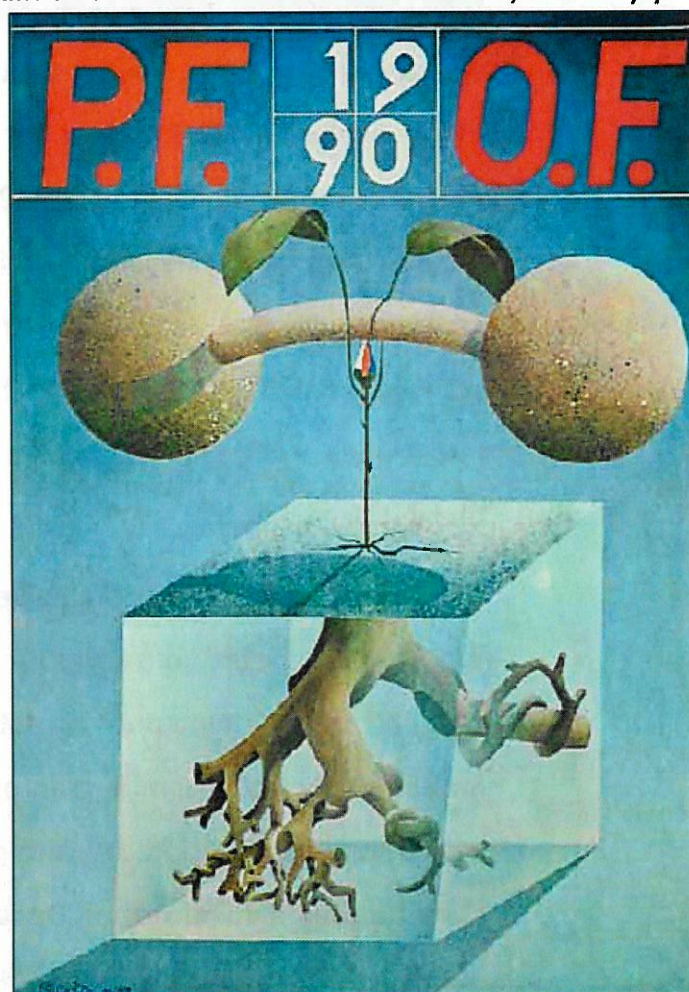
postupně zveřejňovány na ústavním webu v sekci elektronických zdrojů.

Pravidelně jsou zveřejňovány také aktuální čísla časopisu Soudobé dějiny

ve formě Open Access. Díky finanční podpoře Akademie věd České

republiky byla zdigitalizována další část fondu „Dokumentace

Koordinačního centra Občanského fóra“ věnována prvním svobodným

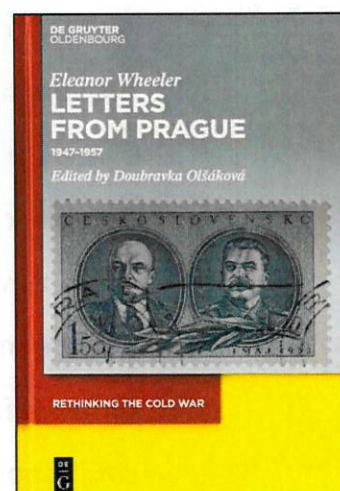
demokratickým volbám z roku 1990 (tematický obrázek k této části pochází ze sbírky digitalizovaných revolučních plakátů z roku 1989).

Systematicky se v ÚSD rozšiřuje a buduje speciální knihovní fond k tématu soudobých dějin (především k českým/československým politickým, sociálním, hospodářským a kulturním dějinám od třicátých let 20. století do současnosti) a dějin vědy. Dále je obhospodařována sbírka soudobé dokumentace, archiv Koordinačního centra Občanského fóra. Knihovna zpracovává a zpřístupňuje jak české, tak zahraniční monografické i periodické publikace. Knižní fond, který čítá téměř 60 000 svazků, obsahuje mimo jiné významný soubor exilové knižní a časopisecké produkce. Aktuálně knihovna odebírá přes 200 českých a zahraničních odborných časopisů a ročenek, obecně je ve fondu uloženo, v různé míře úplnosti, přes 800 titulů periodik. Součástí knihovny je také bibliografické pracoviště, které sleduje historiografii od roku 1918 do současnosti v mezioborových souvislostech, zejména ve vztahu ke společenskovědním disciplínám. Pracoviště spravuje dvě online báze, jež se průběžně doplňují – bázi článků a bázi výběrové bibliografie, která aktuálně obsahuje přes 60 000 záznamů. Článeková bibliografie se ročně rozroste asi o 3000 záznamů. Katalogy knihovny jsou součástí Souborného katalogu AV ČR, ale také Souborného katalogu ČR.

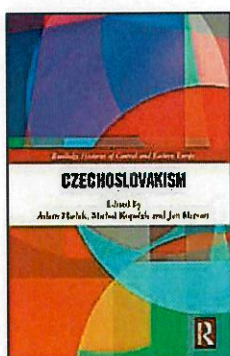
Hodnocení
hlavní činnosti
– monografie

Hlavní vědecké výsledky – přehled monografií

OLŠÁKOVÁ, Doubravka (ed.). Eleanor Wheeler. *Letters from Prague, 1947–1957*. Berlin: De Gruyter, 2022. 392 s. ISBN 978-3-11-069040-8 (De Gruyter); ISBN 978-80-7285-268-0 (ÚSD). Eleanor M. Wheelerová působila v poválečné Evropě jako korespondentka Religious News Service a v letech 1947–1957 vedla z Prahy se svou americkou rodinou a přáteli pravidelnou korespondenci určenou širšímu okruhu čtenářů. Její manžel, George Shaw Wheeler, působil v Německu jako plukovník americké armády a vedoucí denacifikační sekce pracovních sil americké vojenské správy (OMGUS). V roce 1946 mu však nebyla prodloužena smlouva, přičemž jedním z důvodů bylo kvůli jeho stykům s komunisty i podezření z neloajálního chování vůči vládě USA. V roce 1947 se proto s celou rodinou přestěhoval do Prahy, kde v roce 1951 požádali o politický azyl. Korespondence líčí z perspektivy prokomunisticky smýšlejících Američanů deset let jejich života v Československu – od vzestupu komunismu, přes vrcholící stalinismus až po destalinizaci země.

HUDEK, Adam – KOPEČEK, Michal – Mervart, J. (eds.). *Czechoslovakism*. Abingdon: Routledge, 2022. 490 s. ISBN 978-1-032-07072-8.

„Čechoslovakismus“ představuje jeden z klíčových konceptů meziválečné Československé republiky, jenž zůstal významným ideologickým, politickým a kulturním fenoménem po celé dvacáté století. Kniha vnímá čechoslovakismus jako významný historický koncept a sleduje jeho proměny v různých kulturně-politických kontextech od poloviny devatenáctého století do rozpadu Československa v roce 1993.

ČAPKOVÁ, Kateřina – KIEVAL, H. J. (eds.). Židé v českých zemích. Společná cesta dějinami. Praha: NLN, 2022. 453 s. ISBN 978-80-7422-815-5 (NLN), ISBN 978-80-7285-267-3 (USD). Kniha nabízí nový pohled

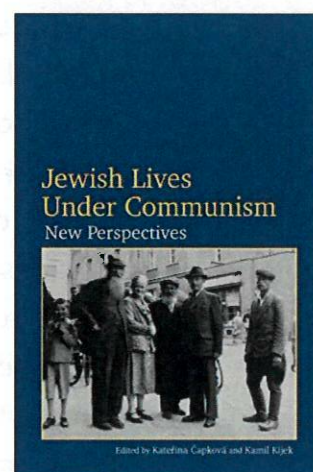

na dějiny Židů v českých zemích od raného novověku po současnost. Autoři nahlízejí příběh židovských komunit jako součást dějin českých zemí a prostřednictvím dobových pramenů i výpovědí se zaměřují na sociální a kulturní provázanost židovského a nežidovského obyvatelstva. Jednotlivé kapitoly spojují témata náboženského života a vzdělávání, občanství a židovské autonomie, genderu a rodiny, paměti a vzpomínání. Tyto perspektivy revidují dosavadní chápání židovských dějin jako dějin státní politiky

vůči Židům a plněji zachycují rozmanitost a mnohotvárnost života Židů v českých zemích.

ČAPKOVÁ, Kateřina – KIJEK, Kamil (eds.). Jewish Lives under Communism. New Perspectives. New Brunswick: Rutgers University Press, 2022. 270 s. ISBN 978-1-9788-3079-0.

Kniha přináší nové pohledy na život Židů v různých zemích bývalého sovětského bloku od konce druhé světové války do roku 1989. Posouvá ohnisko pozornosti od Židů jako objektů komunistické státní politiky (a od protižidovských předsudků v komunistických společnostech) k aktivnímu a kreativnímu působení Židů v komunistické Evropě.

ZAHRADNÍČEK, Tomáš (ed.) *Jacek Kuroń. Naděje a rozčarování. Texty z let 1989-2004.* Praha: Masarykova demokratická akademie; Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i.; Olomouc: Burian a Tichák, 2022. 222 s. ISBN 978-80-87348-82-6 (MDA). ISBN 978-80-7285-238-3 (ÚSD). ISBN 978-80-87274-59-0 (Burian a Tichák). Kniha přináší komentovaný výběr z textů Jacka Kuroň (1934–2004), polského politického aktivisty a myslitele, politického vězně a prvního z významných střeoevropských disidentů, který na konci komunistické éry zasedl do vládních úřadů. Po volebním trumfu Solidarity v červnu 1989 byl Kuroń jedním z kandidátů vítězné Solidarity na premiéra. V roce 1995 kandidoval v prezidentských volbách a zůstal na třetím místě za Aleksandrem Kwaśniewským a Lechem Wałęsą. Poté omezil své politické aktivity a napsal řadu úvah a studií o polské transformaci.

FIKAROVÁ, Lucie. *Plzeň punková a metalová: punková a metalová alternativní hudební scéna v Plzni (1983-1995).* Praha: Karolinum; Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i., 2022. 146 s. ISBN 978-80-246-5401-0 (Karolinum), ISBN 978-80-7285-272-7 (ÚSD). Kniha popisuje rozmanité prostředí punkové a metalové alternativní hudební scény v Plzni v období osmdesátých a první poloviny devadesátých let dvacátého století. Spíše než na její komplexní faktografický popis se soustředí na rozvíjení a prohloubení některých témat (hudební každodennost, dynamika vztahu mezi scénami a politickými aktéry či transformace těchto scén v polovině 90. let).

**Hodnocení
hlavní činnosti
– výběrová
bibliografie****Hlavní vědecké výsledky – výběrová bibliografie**

- Čapková, Kateřina. Erased from History. Jewish Migrants in Postwar Czechoslovakia. *Jewish Lives under Communism. New Perspectives*. New Brunswick: Rutgers University Press, 2022 - (Čapková, K.; Kijek, K.), s. 35–53. ISBN 978-1-9788-3079-0
- Čapková, Kateřina. Periferie a centrum. Židé v českých zemích od roku 1945 do současnosti. *Židé v českých zemích. Společná cesta dějinami*. Praha: NLN, 2022 - (Čapková, K.; Kieval, H.), s. 293–346. ISBN 978-80-7422-815-5
- Čapková, Kateřina. Židé na českém venkově. Od emancipace po ztrátu domova. *Sto let jedné židovské rodiny na českém venkově*. Praha: Karolinum, 2022 - (Ornstein, A.; Iggersová, V.; Abeles, K.), s. 7–25. ISBN 978-80-246-5274-0
- Čapková, Kateřina – Kieval, H. J. Dějiny Židů – nedílná součást příběhu českých zemí. *Židé v českých zemích. Společná cesta dějinami*. Praha: NLN, 2022 - (Čapková, K.; Kieval, H.), s. 5–24. ISBN 978-80-7422-815-5
- Černá, Marie. The Eternal Legacy of the Great Patriotic War? The Political Instrumentalization of the Soviet Victory over Fascism and its Utilization in Czechoslovakia after 1968 and in the Czech Republic Today. *Soudobé dějiny*. Roč. 29, č. 3 (2022), s. 724–771. ISSN 1210-7050
- Ducháček, Milan. Czechoslovakism in the First Half of the Czechoslovak Republic. State-Building Concept or Hackneyed Old Phrase? *Czechoslovakism*. Abingdon: Routledge, 2022 - (Hudek, A.; Kopeček, M.; Mervart, J.), s. 172–208. ISBN 978-1-032-07072-8
- Ducháček, Milan. Českoslovenští slavisté v osidlech geopolitiky. Sbor pro výzkum Slovenska a Podkarpatské Rusi při Slovanském ústavu a dilemata mezinárodní spolupráce na výzkumu karpatské kultury mezi válkami. *Soudobé dějiny*. Roč. 29, č. 2 (2022), s. 471–511. ISSN 1210-7050

- Fikarová, Lucie. "Euphoria, Anarchy, Sobering Up". The 1990s in the Memories of Alternative Czech Rock Musicians (and Other Members of the Alternative Czech Rock Music Scene). *Wrocławski Rocznik Historii Mówionej*. Roč. 12 (2022), s. 142–162. ISSN 2084-0578
- Gjuričová, Adéla. Standing for Women. Female Presence in Socialist Legislatures. "Vorhang auf!" - *Frauen in Parlament und Politik*. Düsseldorf: Droste Verlag, 2022 - (Kaiser, T.; Schulz, A.), s. 489–499. *Parlamente in Europa*, 8. ISBN 978-3-7700-5356-8
- Gjuričová, Adéla. The Vanguard's Changing Tempo. Communist Party of Czechoslovakia and Government Institutions (1921–1990). *Parties as Governments in Eurasia, 1913–1991. Nationalism, Socialism, and Development*. London: Routledge, 2022 - (Sablin, I.; Bandeira, E.), s. 316–335. *Routledge Studies in the Modern History of Asia*. ISBN 978-1-003-26497-2
- Gjuričová, Adéla. A Cradle of Psychotherapy. Treatment of Alcohol Addiction in Communist Czechoslovakia, c. 1948–89. *Alcohol, Psychiatry and Society. Comparative and Transnational Perspectives, c. 1700–1990s*. Manchester: Manchester University Press, 2022 - (Ernst, W.; Müller, T.), s. 331–353. *Social Histories of Medicine*. ISBN 978-1-5261-5940-3
- Hermann, Tomáš. Karel Kosík and His 'Radical Democrats'. The Janus Face of Dialectics of the Concrete. *Karel Kosík and the Dialectics of the Concrete*. Leiden: Brill, 2022 - (Feinberg, J.; Landa, I.; Mervart, J.), s. 39–54. *Historical Materialism*, 243. ISBN 978-90-04-32536-4
- Holečková, Marta Edith. The University of 17 November in Prague. Students from Third World Countries in Czechoslovakia, 1961–1974. *Cahiers du Monde Russe*. Roč. 63, 3/4 (2022), s. 631–652. ISBN 2-7132-2096-3. ISSN 1252-6576
- Hudek, Adam. The Nationalist Perspective within Slovak Communist Intellectual Thinking (1921–1968). *Forum Historiae*. Roč. 16, č. 1 (2022), s. 105–122. ISSN 1337-6861

- Janáč, Jiří. From Nature to National Networks. Hydraulic Bureaucracy and the Modernization of Waters in Czechia, 1890s–1960s. *A New Ecological Order. Development and the Transformation of Nature in Eastern Europe*. Pittsburgh: University of Pittsburgh Press, 2022 - (Dorondel, S.; Šerban, S.), s. 130–155. *Intersections: Histories of Environment, Science, and Technology in the Anthropocene*. ISBN 978-80-2294-717-2
- Kocian, Jiří. Menšiny a migrace v České republice po roce 1989. *Proměny národnostní struktury Československa, České republiky a střední Evropy v letech 1945–2020*. Opava: Fakulta veřejných politik Slezské univerzity v Opavě, 2022 - (Janák, D.; Kuklík, J.), s. 59–77. ISBN 978-80-7510-508-0
- Kopeček, Michal. Dissident Legalism. Human Rights, Socialist Legality, and the Birth of Legal Resistance in the 1970s Democratic Opposition in Czechoslovakia and Poland. *Making Sense of Dictatorship. Domination and Everyday Life in East Central Europe after 1945*. Budapest: CEU Press, 2022 - (Donert, C.; Kladnik, A.; Sabrow, M.), s. 241–269. ISBN 978-963-386-427-2
- Kopeček, Michal. Czechoslovakism. The Concept's Blurry History. *Czechoslovakism*. Abingdon: Routledge, 2022 - (Hudek, A.; Kopeček, M.; Mervart, J.), s. 1–34. *Routledge History of Central and Eastern Europe*. ISBN 978-1-032-07072-8
- Maršálek, Zdenko. The Failure of Czechoslovakism as a State-Civic Concept. National Minorities in the Army, 1918–1945. *Czechoslovakism*. Abingdon: Routledge, 2022 - (Hudek, A.; Kopeček, M.; Mervart, J.), s. 231–252. *Routledge History of Central and Eastern Europe*. ISBN 978-1-032-07072-8
- Mücke, Pavel – Krátká, Lenka. Searching for Borders of Freedom. Foreign Trips of Czechoslovak Musicians and Athletes between 1948–1989. *International Journal for History, Culture and Modernity*. Roč. 10, č. 1 (2022), s. 1–26. ISSN 2666-6529. E-ISSN 2213-0624

- Olšáková, Doubravka. Environmental Journalism? Radio Free Europe, Charter 77 and the Making of an Environmental Agenda. *Environment and History*. Roč. 28, č. 2 (2022), s. 203–227. ISSN 0967-3407. E-ISSN 1752-7023
- Pehe, Veronika. Commodifying Postsocialist Cinema. Filmmakers and the Privatization of the Polish and Czech Film Industry after 1989. *Journal of Contemporary Central and Eastern Europe*. Roč. 30, č. 1 (2022), s. 11–26. ISSN 2573-9638. E-ISSN 2573-9646
- Pehe, Veronika. Poking Fun at the Transformation. Postsocialist TV Satire in the 1990s. *VIEW Journal of European Television History and Culture*. Roč. 11, č. 22 (2022), s. 7–22. ISSN 2213-0969
- Pehe, Veronika – Sommer, Vítězslav. Historicizing Postsocialist Privatization at the Juncture of the Cultural and the Economic. *Journal of Contemporary Central and Eastern Europe*. Roč. 30, č. 1 (2022), s. 1–9. ISSN 2573-9638. E-ISSN 2573-9646
- Průchová Hružová, Andrea. Dotknout se Lenina. Muzeum Vladimíra Iljiče Lenina ve filmu. *Sbírky & politika = Collections & politics*. Praha: Národní muzeum, 2022 - (Kavka, T.; Vogelová, P.; Tothová, J.), s. 169–188. ISBN 978-80-7036-717-9
- Spurný, Matěj. Problems with Progress in Late Socialist Czechoslovakia. The Example of Most, North Bohemia. *Making Sense of Dictatorship. Domination and Everyday Life in East Central Europe after 1945*. Budapest: CEU Press, 2022 - (Donert, C.; Kladnik, A.; Sabrow, M.), s. 179–203. ISBN 978-963-386-427-2
- Suk, Jiří – Kaiser, D. Dvacáté století si pořád táhneme s sebou jako břemeno. *Proměny života. Rozhovory 50 osobností*. Praha: Echo Media, a.s., 2022, s. 166–177. ISBN 978-80-907406-6-2

- Šimůnek, Michal V. „(...) udělat vše, aby se takovýmto atentátům (...) zabránilo“. Hlavní říšský bezpečnostní úřad a reakce na útok na R. Heydricha v Praze. *Historie a vojenství*. Roč. 71, č. 2 (2022), s. 58–63. ISSN 0018-2583
- Šimůnek, Michal V. – Novák, M. Die NS-„Euthanasie“-Verbrechen in Böhmen und Mähren 1939–1945. [The Nazi “Euthanasia”-Crimes in Bohemia and Moravia, 1939–1945.] *“Euthanasie“-Verbrechen im besetzten Europa. Zur Dimension des nationalsozialistischen Massenmords*. Göttingen: Wallstein-Verlag, 2022 - (Osterloh, J.; Schulte, J.; Steinbacher, S.), s. 137–158. Studien zur Geschichte und Wirkung des Holocaust, 6. ISBN 978-3-8353-5076-2
- Taterová, Eva. Pro-Israeli Diplomacy of the Czech Republic as the Exceptional Case in the European Union. Historical Context, Interpretations, Current Challenges. *30 years of the Visegrad Group*. Vol. 1. Lublin: Maria Curie-Skłodowska University Press, 2022 - (Kancik-Kořtun, E.), s. 27–40. ISBN 978-83-227-9574-3
- Taterová, Eva. Proměny přístupu československé diplomacie k arabsko-izraelskému konfliktu v letech 1948-1967. *Mezinárodní vztahy*. Roč. 57, č. 1 (2022), s. 43–77. ISSN 0323-1844
- Taterová, Eva. Increase of Antisemitism in the Czech Republic in Response to the Covid-19 Pandemic. Present Issues Explained on the Bases of Traditional Historical Stereotypes and Prejudice. *Bezpečnostní teorie a praxe*. neueden, č. 3 (2022), s. 97–106. ISSN 1801-8211
- Taterová, Eva. Czechoslovak-Egyptian Relations at the Onset of the Cold War. The Way to a Pragmatic Partnership. *Asian and African Studies*. Roč. 31, č. 2 (2022), s. 318–339. ISSN 1335-1257

- Tůma, Oldřich. Dealing with the Past—The History Textbook. *Civic and Uncivic Values in the Czech Republic. Value Transformation, Politics, Education, and Gender Equality*. Cham: Palgrave Macmillan, 2022 - (Ramet, S.; Đorđević, V.; Hassenstab, C.), s. 105–123. ISBN 978-3-030-91224-6
- Tůma, Oldřich. Průhledy do měnících se nálad společnosti. Československý rozhlas a jeho posluchači v letech 1948–1989. *Soudobé dějiny*. Roč. 29, č. 1 (2022), s. 130–146. ISSN 1210-7050
- Vaněk, Miroslav. Twenty Years in Shades of Grey? Everyday Life During Normalisation Based on Oral History Research. *Czechoslovakia and Eastern Europe in the Era of Normalisation, 1969–1989*. Cham: Palgrave Macmillan, 2022 - (McDermott, K.; Stibbe, M.), s. 144–169. ISBN 978-3-030-98270-6
- Vilímek, Tomáš. The Functions and Characteristic Attributes of Elections during Normalization in Czechoslovakia. *After Utopia. Czechoslovak Normalization between Experiment and Experience, 1968–1989*. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2022 - (Brenner, C.; Pullmann, M.; Tippner, A.), s. 89–118. Bad Wiesseer Tagungen des Collegium Carolinum, 41. ISBN 978-3-525-33614-4
- Vilímek, Tomáš. „Vážený soudruhu prezidente“. Stížnosti československých občanů adresované prezidentovi republiky v letech 1970–1989. *Soudobé dějiny*. Roč. 29, č. 1 (2022), s. 43–89. ISSN 1210-7050
- Vilímek, Tomáš – Rameš, Václav. Pohyblivé hranice diktatury ve světle stížností občanů. *Soudobé dějiny*. Roč. 29, č. 1 (2022), s. 17–42. ISSN 1210-7050
- Zahradníček, Tomáš. Debates on Czechoslovakism and Czechoslovak Identity in the Closing Years of the Federation, 1989–1992. *Czechoslovakism*. Abingdon: Routledge, 2022 - (Hudek, A.; Kopeček, M.; Mervart, J.), s. 396–416. Routledge History of Central and Eastern Europe. ISBN 978-1-032-07072-8

Zahradníček, Tomáš. Český sociálnědemokratický exil a Seliger-Gemeinde / Das tschechische sozialdemokratische Exil und die Seliger-Gemeinde. *Mut, Verantwortung, Zukunft = Odvaha, odpovědnost, budoucnost*. Praha: Masarykova demokratická akademie, z.s., 2022, s. 36–38. ISBN 978-80-87748-77-0

Zahradníček, Tomáš. Československá sociální demokracie v exilu a její poslední předseda Karel Hrubý. *Annales Scientia Politica*. Roč. 21, č. 1 (2022), s. 5–14. ISSN 1339-0732

Centrum dějin vědy – publikační činnost

Centrum dějin vědy (součást oddělení dějin idejí a konceptů) se věnuje interdisciplinárnímu studiu vědy od středověku do současnosti, což je obsaženo i ve zřizovací listině Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i. Výstupy Centra dějin vědy spadají do období před rokem 1945, jehož výzkum je realizován v rámci jednotlivých oddělení.

Hadravová, Alena – Hadrava P. *Hvězdný posel / Galileo Galilei. Rozprava s Hvězdným poslem / Johannes Kepler*. Příbram: Příbram: Pistorius & Olšanská, 2022. 207 s. ISBN 978-80-7579-154-2

Hadravová, Alena. Objev zlomků z Hipparchova Katalogu hvězd. Klimakův znovu přepsaný kodex a zvědaví studenti. *Vesmír*. Roč. 101, č. 12 (2022), s. 769–771. ISSN 0042-4544. E-ISSN 1214-7087

Hadravová, Alena – Hadrava, P. John of Lignères's Quia ad inveniendum loca planetarum. An Edition and Translation. *Alfonsine Astronomy. The Written Record*. Turnhout: Brepols, 2022 - (Kremer, R.; Husson, M.; Chabás, J.), s. 257–302. *Alfonsine Astronomy: Studies and Sources*, 1. ISBN 978-2-503-59520-7

Hodnocení
hlavní činnosti
– významné
akce

Významné akce, které pracoviště (spolu)pořádalo

EU EASTERN ENLARGEMENT, OR AN ALL-EUROPEAN TRANSFORMATION?

MEZINÁRODNÍ WORKSHOP
POŘÁDANÝ VE
SPOLUPRÁCI SE
SLOVINSKÝM ÚSTAVEM
SOUDOBÝCH DĚJIN A SÍTÍ
EUPARL.NET,
LUBLAŇ, 29. 9. 2022

V rámci workshopu

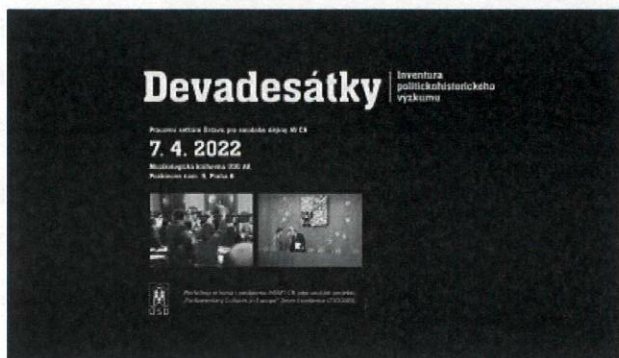
vědci a vědkyně z řady evropských zemí zaměřili svoji pozornost na reflexi devadesátých let, ve snaze posunout výzkum od národních sociálních a ekonomických politik k širšímu, nadnárodnímu kontextu. Tato mezinárodní akce se zaměřila na přehodnocení konceptu evropeizace národní politiky, a to zaměřením a propojením na dvě perspektivy: 1) pohled vlád střední a východní Evropy, které v tomto období žádaly o členství v Evropské unii a jejich národní elity se začaly vztahovat k aktérům, procedurám a požadavkům na členství v EU; 2) západní Evropa prošla po přijetí Maastrichtské smlouvy velkou transformací, kdy mnoho zemí čelilo silnému odporu vůči evropské integraci.

ARCHIVY, MOC, POLITIKA

ODBORNÁ KONFERENCE
POŘÁDANÁ VE SPOLUPRÁCI
S NÁRODNÍM ARCHIVEM A
UNIVERZITOU J. E. PURKYNĚ
V ÚSTÍ NAD LABEM,
PRAHA, 24.-25. 11. 2022

DEVADESÁTKY: INVENTURA POLITICKOHISTORICKÉHO VÝZKUMU

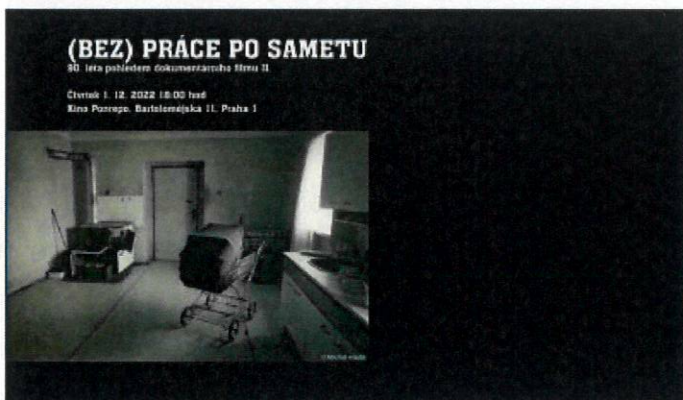
PRACOVNÍ SETKÁNÍ POŘÁDANÉ VE SPOLUPRÁCI S ÚSTAVEM DĚJIN UMĚNÍ AV ČR, PRAHA, 7. 4. 2022

Na počátku roku 2022 se v médiích rozpoutala velmi živá debata reagující na

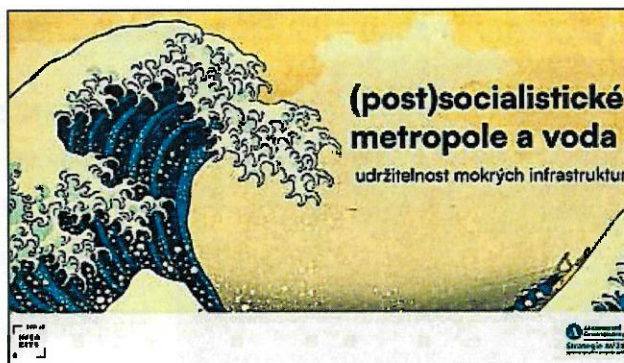
sérii České televize „Devadesátky“, jež zpracovala několik reálných kriminálních kauz devadesátých let. Diskuse se vyvinula v mnohem obecnější interpretace porevolučního období a jeho politické sféry. Organizátoři proto uspořádali pracovní setkání českých a několika středoevropských badatelů a badatelek v oblasti historie a politologie, aby se pokusili zhodnotit stav poznání politických dějin 90. let a stanovit výzkumné priority pro další období.

(BEZ) PRÁCE PO SAMETU. 90. LÉTA POHLEDEM DOKUMENTÁRNÍHO FILMU II.

PŘEHLÍDKA DOKUMENTÁRNÍCH FILMŮ VE SPOLUPRÁCI S NÁRODNÍM FILMOVÝM ARCHIVEM PRAHA, KINO PONREPO, 1. 12. 2022

Filmová projekce ke dvěma výrazným dobovým tématům spojeným se světem práce – vietnamským dělníkům a dělnicím v Československu a způsobům, jakým se občané Československa vyrovnávali s pro ně dosud neznámým zážitkem nezaměstnanosti.

**(POST)SOCIALISTICKÉ
METROPOLE A VODA:
UDRŽITELNOST MOKRÝCH
INFRASTRUKTUR**

**VEŘEJNÁ DEBATA, PRAHA,
KAMPUS HYBERNSKÁ, 28. 6.
2022**

Veřejná diskuse za účasti historiků a expertů se pokusila odpovědět na otázku, zda lze funkčně propojit perspektivu humanitních a přírodních věd, a jaké možnosti taková interdisciplinární komunikace nabízí pro řešení a řízení správy mokrých infrastruktur v československých metropolích Praze a Bratislavě.

**MEMORY OF THE PAST AND
POLITICS OF THE PRESENT**

**MEZINÁRODNÍ KONFERENCE,
PRAHA, GOETHE INSTITUT, 28.–
29. 11. 2022**

Partnerskými pracovišti
konference byly: Centre

français de recherche en sciences sociales, Deutsches Historisches Institut Warschau, European Network Remembrance and Solidarity, Stiftung Sächsische Gedenkstätten. Akce mimo jiné reagovala na probíhající válku na Ukrajině, jež vrhá ostré světlo na otázky paměti a politiky a je příležitostí prozkoumat je téměř online. Akce se konala pod záštitou Výboru pro vzdělávání, vědu, kulturu, lidská práva a petice Senátu Parlamentu ČR.

**Hodnocení
hlavní činnosti
– vzdělávací
činnost****Vzdělávací činnost**

Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i., dlouhodobě spolupracuje s vysokými školami; na pedagogické činnosti vysokých škol se podílí téměř dvě desítky pracovníků a pracovníků ústavu. Pracoviště má uzavřeny dohody o spolupráci při uskutečňování doktorského studijního programu: 1) Moderní dějiny s Fakultou sociálních věd Univerzity Karlovy; 2) Židovská studia s Filozofickou fakultou Univerzity Karlovy. V roce 2022 bylo mezi ÚSD a Fakultou sociálních věd Univerzity Karlovy podepsáno memorandum o spolupráci, které umožní ročně zapojit dva doktorandy/doktorandky do práce jednotlivých výzkumných týmů (především v rámci programu Moderní dějiny). Od 1. října 2022 byl otevřen společný doktorský program Ústavu pro soudobé dějiny a Fakulty humanitních studií Univerzity Karlovy v rámci studijního oboru Soudobé evropské kulturní dějiny. Současně je připravován společný projekt doktorského studia Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci věnovaný urbánním dějinám. Dále je v jednaní společný projekt doktorského studia Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy, Masarykova ústavu a Archivu AV ČR, v. v. i., a ÚSD zaměřený na dějiny vědy.

Dále pracoviště spolupracuje při realizaci programu doktorského studia (Soudobé evropské kulturní dějiny, Obecná antropologie – integrální studium člověka) s Fakultou humanitních studií Univerzity Karlovy (UK), Filozofickou fakultou UK (Politologie, Historické vědy), Přírodovědeckou fakultou UK (Filosofie a dějiny přírodních věd), Fakultou filozofickou

Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem a Filozofickou fakultou Univerzity Pardubice.

Rozsáhlá je participace výzkumných pracovníků a pracovníků ústavu na výuce pregraduální. Vedle fungování společných pracovišť s Fakultou sociálních věd Univerzity Karlovy (Institut mezinárodních studií) a s Fakultou humanitních studií Univerzity Karlovy (pracoviště Orální historie – soudobé dějiny) se jedná o výuku a přednáškovou činnost také na Univerzitě J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, Masarykově univerzitě v Brně, Filozofické fakultě Univerzity Karlovy či Univerzitě v Hradci Králové.

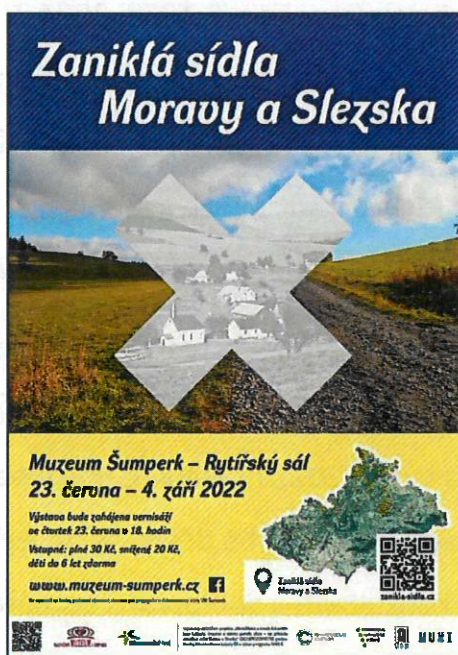
Pracoviště se zapojuje také do sféry vzdělávání na základních a středních školách, zejména ve formě workshopů a tematických přednášek. Pro ilustraci lze zmínit participaci na pořádání mezinárodní česko-slovenské soutěže gymnázií v dějepisu (téma Léta 1939–1945 v evropském kontextu), které každoročně připravuje Gymnázium Cheb; anebo přednášku spojenou s diskusí pro studentky a studenty všech ročníků Gymnázia Hellichova u příležitosti výročí 17. listopadu.

Hodnocení hlavní činnosti – činnost pro praxi

Činnost pro praxi

V září 2022 vláda schválila návrh na jmenování osmi nových členů a členek Rady pro výzkum, vývoj a inovace. Jednou z nově jmenovaných členek se stala PhDr. Adéla Gjuričová, Ph.D.

Oblastí činnosti pro praxi, do níž se pracoviště dlouhodobě zapojuje, představuje program na podporu aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje národní a kulturní identity na léta 2016 až 2022 (NAKI II), v rámci kterého se pracoviště jako partner podílelo na řešení dvou projektů: 1) Identifikace a trvalá dokumentace kulturní, krajinné a sídelní paměti obce – na příkladu zaniklých sídel Moravy a Slezska (společně s Mendelovou univerzitou v Brně a Masarykovou univerzitou); 2) Právní, historické a společenskovední aspekty nových a tradičních menšin v České republice (společně s Právnickou fakultou Univerzity Karlovy a Slezskou univerzitou v Opavě).

První jmenovaný projekt se věnoval tvorbě databáze sídel zaniklých mezi lety 1945 až 1989 na území Moravy a Slezska, jedním z jeho důležitých výstupů je databáze historických, demografických a krajinně-ekologických informací i fotodokumentace k jednotlivým sídlům, která budou následně vizualizovány v interaktivní mapě. V roce 2022 byla v rámci projektu uspořádána putovní výstava

„Zaniklá sídla Moravy a Slezska“, a to včetně doprovodného katalogu (Kovařík, David – Vavrouchová, H. – Peřínková, V. *Zaniklá sídla Moravy a Slezska. Katalog výstavy*. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i., 2022. 85 s. ISBN 978-80-7285-274-1). Dalším výstupem tohoto projektu bylo zpracování certifikované metodiky pro prezentaci zaniklých sídel v českém pohraničí ve výstavní činnosti a muzejních expozicích (certifikační orgán – Ministerstvo kultury České republiky).

Ze tří podaných návrhů projektů v rámci soutěže NAKI III (program na podporu aplikovaného výzkumu v oblasti národní a kulturní identity) získalo pracoviště podporu pro jeden z nich: *Služba vlasti jako zdroj národní identity. Identifikace, dokumentace a prezentace historických pramenů k institutu povinné vojenské služby v českých zemích (1868–2004)*. Cílem projektu je identifikovat, dokumentovat a prezentovat různorodé typy historických pramenů k dějinám institutu povinné vojenské služby v českých zemích v letech 1868–2004. Výstupem bude specializovaná, odborná a veřejně přístupná elektronická informační databáze, která nabídne podrobnou chronologii povinné vojenské služby v kontextu dobových politických, sociálních a kulturních rámců, unikátní výkladový slovník (včetně jazykového, tj. vojenského slangu).

Dlouhodobě úspěšné je zapojení ÚSD do tvorby počítačové hry Pokračování úspěšné hry *Attentat 1942 - hra Svoboda 1945: Liberation* (vyšla v srpnu 2021) byla v roce 2022 mimo jiné oceněna titulem Česká hra roku. Pracovníci Ústavu pro soudobé dějiny se na její tvorbě podíleli především jako odborní konzultanti a spoluvůrci scénáře.

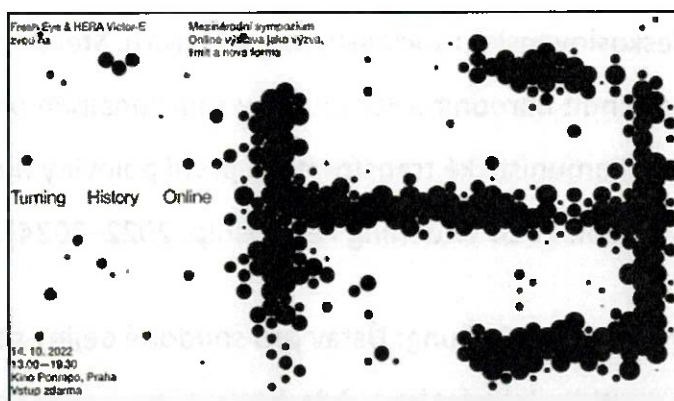
**Hodnocení
hlavní činnosti
– mezinárodní
spolupráce****Mezinárodní spolupráce**

Mezinárodní spolupráce se rozvíjí na základě úspěšného řešení ukončených a stávajících projektů a v aktivním přístupu k nově vyhlašovaným soutěžím. Pracoviště sleduje dlouhodobou strategii zapojování se do mezinárodní vědecké sítě tak, aby byla zajištěna kontinuita mezinárodní spolupráce v delším časovém horizontu. V roce 2022 Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i., participoval na těchto mezinárodních projektech:

- * *Horizon 2020: National Communism as intellectual tradition and political program in Czechoslovakia.* Projekt se zabývá vztahy komunistické ideologie a nacionalismu. Hlavním tématem je fenomén národního komunismu, především jeho slovenské verze, a jeho vliv na politický, intelektuální a kulturní vývoj v Československu mezi roky 1918 a 1993. Klíčovou výzkumnou otázkou je, jakým způsobem programová východiska národního komunismu formovala československou socialistickou diktaturu. Stejně důležitá je i analýza kontinuit národního komunismu s nacionálním populismem v období postkomunistické transformace první poloviny devadesátých let. (Horizon 2020 Widening Fellowship, 2022–2024).
- * *Volkswagen Stiftung: Ústav pro soudobé dějiny se v říjnu 2021 připojil k multidisciplinárnímu vědeckému týmu v rámci nového výzkumného projektu *Směrem k neliberálnímu konstitucionalismu ve středovýchodní Evropě: historická analýza v komparativní a transnacionální perspektivě.* Projekt spojuje Univerzitu Friedricha*

Schillera v Jeně, Univerzitu v Erfurtu, Varšavskou univerzitu a Institut demokracie na Středoevropské univerzitě v Budapešti s Ústavem pro soudobé dějiny s cílem společně studovat kořeny a projevy současného neliberálního konstitucionalismu v regionu střední a východní Evropy (2021–2025).

- * European Research Council: Ústav pro soudobé dějiny se stal členem výzkumného konsorcia nového ERC grantu pro pokročilé badatele, který byl v roce 2022 udělen Simone Turchettimu z univerzity v Manchesteru. Projekt *NEWORLD@A – Negotiating World Research Data* se zabývá vědeckou diplomacií za studené války a diplomatickým vyjednáváním spjatým se vznikem současného globálního systému sdílení vědeckých dat (2022–2026).
- * HERA_VICTOR-E: *Visual Cultures of Trauma, Obliteration, and Reconstruction in Post-WW II Europe* (2019–2022)

Jedním z výstupů projektu v roce 2022 bylo mezinárodní sympozium „Turning History Online: Online

výstava jako výzva, limit a nová forma“. Toto sympozium představilo nejzajímavější projekty digitální muzeologie ze Severní Ameriky a Evropy. Kromě srovnání rozdílných přístupů k historické práci s

využitím multimédií nabídlo také zcela praktické nahlédnutí do produkce virtuálních výstav, včetně výzev, které s sebou přináší komunikace historiků a digitálních specialistů.

- * Horizon 2020: *Articulating the free market: A cultural history of the economic transformation in Central Europe, 1989–1999* (Marie Skłodowska-Curie Action – Individual Fellowship, 2018–2022).
- * European Research Council: *Shaping a European Scientific Scene: Alfonsine Astronomy* (koordinátor CNRS, Observatoire de Paris, 2017–2022).
- * Fondy EHP a Norska: *Czechoslovaks in Norway during WWII – research and public cooperation* (koordinátor Ústav pro soudobé dějiny, AV ČR, v. v. i., 2020–2022).

V roce 2022 byl po třech letech završen projekt Inter-Excellence (výzva Inter-Vector) *Parliamentary Cultures in Europe: Ke společnému výzkumnému projektu*. Díky úspěšně řešenému projektu pracoviště zpřístupnilo mezinárodnímu prostředí výsledky některých svých výzkumů a posílilo svoji internacionalizaci. Hlavní řešitelka, Adéla Gjuričová, je mimo jiné

také členkou výkonného výboru The European Information and Research Network on Parliamentary History (EuParl.net).

V rámci řešení projektu „Czechoslovaks in Norway“ byla uspořádána také tematická výstava „Czechoslovaks in Norway during the Second World War“. Proč tisíce československých občanů skončily během druhé světové války v Norsku? Někteří z nich uprchli před nacismem do Skandinávie jako političtí uprchlíci. Mnozí byli posláni nacisty na nucené práce. Další byli posláni do Norska jako vojáci Wehrmachtu. Čechoslováci také bojovali v bitvě o Narvik na straně spojenců. Výstava ukázala pestré spektrum přítomnosti občanů Československa během válečných událostí v okupovaném Norsku a vyprávěla o životech některých z nich. Osvětlnila tak zapomenutou kapitolu historie dvou malých zemí uprostřed globálního konfliktu. Výstava byla prezentována ve Válečné muzeu v Narviku a byla otevřena u příležitosti státního svátku – 17. listopadu 2022.

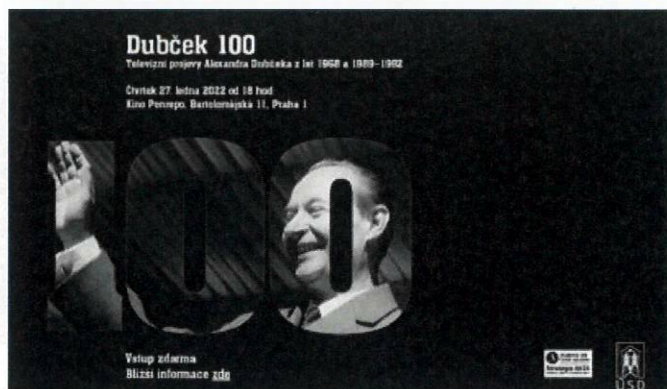
Slavnostní zahájení výstavy, foto www.noraci.cz

Hodnocení hlavní činnosti – popularizační činnost

Popularizační činnost

Pracovníci a pracovnice Ústavu pro soudobé dějiny Akademie věd ČR, v. i., ve spolupráci s médii (deníky, kulturními časopisy, rozhlasem, televizí) významným způsobem participují na popularizačních aktivitách v oblasti moderních a soudobých dějin. V roce 2022 se jednalo celkem o 160 nejrůznějších mediálních výstupů: 51 online média, 12 tisk, 31 televize, 61 rozhlas, 5 podcast. Pravidelně jsou pracovníci a pracovnice ÚSD zváni do pořadů Historie.cs, Studia ČT24, komentovaných zpravodajských relací a rozhlasových pořadů

DUBČEK 100: TELEVIZNÍ PROJEVY ALEXANDERA DUBČEKA Z LET 1968 A 1989–1992

KOMENTOVANÉ PÁSMO
PŘIPRAVENÉ VE
SPOLUPRÁCI S ČESKOU
TELEVIZÍ A NÁRODNÍM
FILMOVÝM ARCHIVEM,
PRAHA, KINO PONREPO,
27. 1. 2022

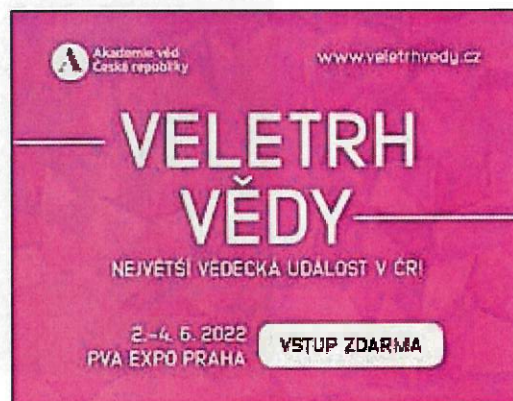
Komentované pásmo připomínalo významného československého politika Alexandra Dubčeka, od jehož narození uplynulo 27. listopadu 2021 sto let. Obrazové dokumenty z Archivu České televize představily Alexandra Dubčeka jak v éře pražského jara 1968 a na počátku tzv. normalizace, tak na přelomu let 1989/1990 a v následujícím období, kdy stál v čele federálního parlamentu. Vybrané televizní projevy a vystoupení doprovázely odborné komentáře.

Stejně jako v předchozích letech, i v roce 2022 se pracoviště aktivně zapojilo do Týdne Akademie věd ČR. Celý týden probíhaly

přednášky a panelové diskuse nad badatelskými tématy i publikačními výstupy. Uskutečnila se také veřejností velmi oblíbená a hojně navštěvovaná exkurze na pracovišti ve Vlašské.

V roce 2022 se pracoviště rovněž účastnilo červnového Veletrhu vědy v PVA EXPO Praha Letňany. Na stánku si návštěvníci a návštěvnické mohly připomenout některé z důležitých milníků československých soudobých dějin

či vyzkoušet výukové simulace „Attentat 1942“ a „Svoboda 1945: Liberation“, které umožňují nahlédnout do období nacistické okupace i poválečného odsunu.

Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i., organizuje dva cykly tematických seminářů, které jsou otevřené odborné veřejnosti – badatelský seminář k soudobým dějinám a seminář k moderním židovským dějinám. Semináře k moderním židovským dějinám pracoviště pořádá od roku 2013, od roku 2021 ve spolupráci s Masarykovým ústavem a Archivem Akademie věd ČR, v. v. i., a s Pražským centrem židovských studií při Filozofické fakultě Univerzity Karlovy.

V rámci badatelského semináře byla reflektována nejrůznější témata, která odrážela jak některé badatelské či publikační projekty, tak aktuální potřebu diskuse. Proběhlo deset seminářů k následujícím tématům: George F. Kennan: autor doktríny i pronikavých zpráv o Československu; Mediální sítě, výzkum vizuální historie a jeho veřejná prezentace; Afroameričtí spisovatelé v 50. a 60. letech 20. století v Československu a jejich další kontakty se sovětským blokem; Fašismus jako metodologicko-konceptuální problém české a slovenské historiografie; Filmové obrazy ekonomické transformace po roce 1989 v České republice, na Slovensku a v Polsku; Sesazen zevnitř, pád Rudolfa Slánského a československo-sovětská dynamika v poválečných letech; Gender blind: o jedné slepé skvrně české historiografie soudobých dějin; Zaniklá sídla na Moravě a ve Slezsku po roce 1945; The Role of Private Entrepreneurship in State Socialism: The GDR in Comparison with Poland and Hungary. Ve snaze výsledky činnosti pracoviště dále šířit a seznamovat s nimi (odbornou) veřejnost od roku 2021 ÚSD využívá také vlastní podcastový kanál (dostupný přes Spotify).

PREZENTACE KNIHY *SOVĚTSKÁ ARMÁDA A ČESKÁ SPOLEČNOST 1968–1991*

Nakladatelství Karolinum,
Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i.,
a HYB4 Čítárna
Vás srdečně zvou na prezentaci knihy

**Sovětská armáda
a česká společnost 1968–1991**

Úterý 6. prosince 17:30
Kampus Hyberská
Hyberská 4, Praha 1

O knize budou diskutovat její autorka Marie Černá z Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i., společně se šéfredaktorem Českého rozhlasu Plus Josefem Pazderkou a vedoucí Katedry ruských a východoevropských studií FSV UK Danielou Kolenovskou.

Literární večery v dramaturgii redakce revue Prostor v Čáslmě HYB4 jsou realizovány a finančně podporovány hl. m. Prahy, Ministerstvem kultury a Státním fondem kultury ČR.

Karolinum NAKLADATELSTVÍ
USD
M Y
B 4
PRAHA
PRAHA
PRAHA

PREZENTACE POŘADANÁ VE SPOLUPRÁCI S NAKLADATELSTVÍM KAROLINUM A HYB4 ČÍTÁRNA, 6. 12. 2022

O knize diskutovala autorka Marie Černá společně se šéfredaktorem Českého rozhlasu Plus Josefem Pazderkou a vedoucí Katedry ruských a východoevropských studií Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy Danielou Kolenovskou.

SLAVNOSTNÍ UVEDENÍ KNIHY *ŽIDÉ V ČESKÝCH ZEMÍCH*

KLÁŠTER BOSÝCH KARMELITÁNŮ FORTNA, 12. 12. 2022

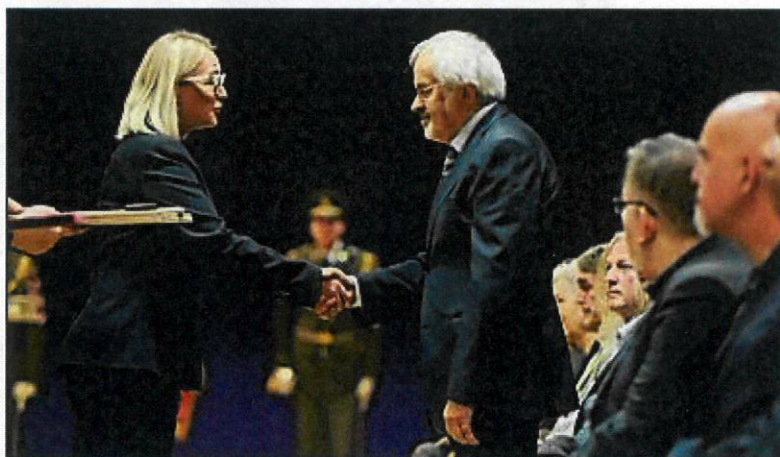
Diskusi vedli Benjamin Frommer

(Northwestern University, Evanston),

Pavel Sládek (Katedra Blízkého východu, FF UK) a Kateřina Čapková (Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i.).

**Hodnocení
hlavní činnosti
– významná
ocenění****Významná ocenění****OCENĚNÍ ZA ÚČAST VE TŘETÍM ODBOJI PRO OLDŘICHA TŮMU**

Osvědčení o účasti v protikomunistickém odboji je udělováno na základě zákona o odboji a odporu proti komunismu, jehož cílem je vyjádřit úctu a vděčnost ženám a mužům, kteří v období komunistické totalitní moci s nasazením vlastních životů, osobní svobody i majetku aktivně bránili hodnoty svobody a demokracie.

Ministryně obrany České republiky Jana Černochová předává ocenění za třetí odboj Oldřichu Tůmovi, 2. 11. 2022 (foto Jan Schejbal, Archiv Ministerstva obrany ČR)

Slavnostní fotografie všech oceněných, 2. 11. 2022 (foto Jan Schejbal)

CENA NADACE DAGMAR A VÁCLAVA HAVLOVÝCH VIZE 97 PRO ALENU HADRAVOVOU

Za práci v dějinách astronomie a za společné edice a komentované překlady klasických astronomických děl (společně s Petrem Hadravou)

Fotografie ze slavnostního předání ceny VIZE 97, 7. 9. 2022 (foto Martin Kubica)

CENA OTOKARA FISCHERA

Kateřina Čapková a Hillel J. Kieval získali cenu Otokara Fischera v kategorii německojazyčných germanobohemistických prací vydaných v letech 2020–2021 za knihu *Zwischen Prag und Nikolsburg: jüdisches Leben in den böhmischen Ländern* (Mezi Prahou a Mikulovem. Židovský život v českých zemích).

Slavnostní převzetí Ceny Otokara Fischera, 19. 5. 2022 (foto Kristýna Svobodová)

Pamětní listina, 19. 5. 2022 (foto archiv Kateřiny Čapkové)

PRÉMIE OTTO WICHTERLEHO PRO JIŘÍHO HLAVÁČKA

Prémii uděluje Akademie věd ČR mimořádně kvalitním a perspektivním vědeckým pracovníkům Akademie věd do 35 let, kteří ve svých oborech dosahují špičkových výsledků.

Slavnostní převzetí Prémie Otto Wichterleho, 20. 6. 2022, předsedkyně Akademie věd, prof. Eva Zažímalová a dr. Jiří Hlaváček (foto Akademie věd ČR)

VYZNAMENÁNÍ ZLATÉ LÍPY MINISTRA OBRANY ČR PRO MIROSLAVA VAŇKA

Vyznamenání uděluje ministr/ministryně obrany občanům České republiky a cizím státním příslušníkům, kteří se významně zasloužili o ochranu základních lidských práv a svobod, zejména lidského života, zdraví a majetku, základních principů demokratického a právního státu nebo se jinak výjimečně zasloužili o rozvoj obrany a bezpečnosti České republiky, včetně vědecké a odborné práce.

PAMĚTNÍ MEDAILE UNIVERZITY KARLOVY PRO MIROSLAVA VAŇKA

Ředitel pracoviště obdržel na zasedání Vědecké rady Univerzity Karlovy v lednu 2022 stříbrnou pamětní medaili Univerzity Karlovy za významné dílo v oboru soudobých dějin a dlouholetou vědeckou a pedagogickou činnost.

ČESTNÁ OBOROVÁ MEDAILE FRANTIŠKA PALACKÉHO PRO MIROSLAVA VAŇKA

V září 2022 ředitel pracoviště obdržel Čestnou oborovou medaili Františka Palackého za zásluhy v historických vědách. Medaile Františka Palackého za zásluhy v historických vědách byla zřízena Československou akademií věd v roce 1965 jako čestná oborová plaketa k ocenění vynikajících výsledků ve společenských vědách, především pro oblast historie, filozofie, práva a sociologie. Od druhé poloviny roku 1995 ji uděluje Akademie věd České republiky jako čestnou oborovou medaili.

CENY AKADEMIE VĚD ČR ZA MIMOŘÁDNÉ VÝSLEDKY PRO VĚDCE A VĚDKYNĚ

V rámci Veletrhu vědy proběhlo předání Cen Akademie věd České republiky (z důvodu pandemie se předávaly ceny za rok 2020). Mezi oceněnými byli také vědci a vědkyně z ÚSD, kteří obdrželi cenu za mimořádné výsledky výzkumu, experimentálního vývoje a inovací.

- Emilie Těšínská, Vítězslav Sommer a Tomáš Hermann jako spoluautoři publikace *Dějiny Československé akademie věd I. (1952–1962)*;
- Tomáš Vilímek jako spoluautor publikace *Český historický atlas. Kapitoly z dějin 20. století*.

**Hodnocení
další činnosti –
kontroly,
stanovisko
dozorčí rady**

Hodnocení další činnosti

Hodnocení další a jiné činnosti

Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i., nevyvíjí žádnou další či jinou činnost.

Informace o opatření k odstranění nedostatků v hospodaření a zpráva, jak byla splněna opatření k odstranění nedostatků uložená v předchozím roce

V roce 2022 neproběhla v Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i., žádná kontrola hospodaření, z předchozího období nebyla uložena žádná opatření k odstranění nedostatků.

Stanovisko dozorčí rady

Dozorčí rada Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i., projednala Výroční zprávu o činnosti a hospodaření pracoviště za rok 2021 na svém 32. zasedání 13. února 2022. Dozorčí rada k předložené zprávě neměla připomínky, její doporučení na formální úpravy byla zapracována.

Informace
požadované
dle zákona č.
563/1991 Sb., o
účetnictví

Informace dle zákona č. 563/1991 Sb.

Skutečnosti, které nastaly až po rozvahovém dni a jsou významné pro naplnění účelu výroční zprávy

Po rozvahovém dni nenastaly žádné skutečnosti významné pro naplnění účelu výroční zprávy.

Aktivity v oblasti výzkumu a vývoje

Informace o aktivitách a dosažených cílech v této oblasti jsou zahrnuty v části výroční zprávy, která se věnuje hodnocení hlavní činnosti.

Aktivity v oblasti ochrany životního prostředí

Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i., třídí odpad na recyklovatelné materiály (papír, plast, sklo) a používá ekologicky šetrné kancelářské produkty (recyklovaný papír, opakovaná plnění tonerů apod.).

Nabytí vlastních akcií nebo vlastních podílů

V roce 2022 nedošlo k nabytí vlastních akcií ani vlastních podílů.

Informace o zahraniční pobočce

Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i., nemá žádnou pobočku ani pracoviště v zahraničí.

Aktivity v oblasti pracovněprávních vztahů

Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i., k 31. 12. 2022 zaměstnával 76 zaměstnanců a zaměstnankyň (35 mužů, 41 žen), z toho 65 výzkumných pracovníků (31 žen, 34 mužů) (přepočteno 58 FTE); šest pracovníc v knihovně, čtyři ženy a jednoho muže v technickohospodářské správě.

Průměrná mzda činila 44 948 Kč. V průběhu roku bylo přijato dvanáct nových zaměstnanců (devět žen, deset mužů), pracovní poměr byl skončen se šesti pracovníky (jedním mužem, pěti ženami), včetně pracovních poměrů realizovaných z účelově určených finančních prostředků.

Záběr sídla ústavu ve Vlašské v Praze na Malé Straně při jedné z podvečerních exkurzí v rámci Týdne vědy, 3. 11. 2022 (foto ÚSD)

**Informace
požadované
dle zákona č.
563/1991 Sb., o
účetnictví –
předpokládaný
vývoj činnosti
pracoviště**

Předpokládaný vývoj činnosti pracoviště

Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i., bude pokračovat ve svých aktivitách souvisejících se základním výzkumem soudobých českých a československých dějin a dějin vědy, včetně zasazování zkoumané problematiky do širšího mezinárodního kontextu. Klást bude důraz na ještě hlubší zapojování se do mezinárodních projektů a na publikaci v zahraničních odborných periodikách. Činnost pracoviště se bude rozvíjet podle zásad dlouhodobé výzkumné strategie, jež byla schválena v prosinci 2018. Intenzivně bude podporováno zapojení badatelů a badatelek mladší generace a důraz bude kladen i na zapojení pracoviště do projektových soutěží, a to nejen v rámci Grantové agentury ČR.

Dále bude pracoviště pokračovat v systematickém plnění úkolů vyplývajících z charakteru instituce jako specializovaného pracoviště pro obor soudobých dějin a dějin vědy a rozvíjet servisní badatelskou činnost (knihovna, dokumentační sbírky, ediční činnost, oborový časopis) i spolupráci s vysokými školami.

Stejně jako v uplynulém období, i v roce 2023 bude důležitým úkolem, zejména pro vedení pracoviště, realizace rekonstrukce objektu v Hyberské. Administrativně i manažersky náročné budou fáze výběrového řízení; s ohledem na probíhající krize – ruská invaze na Ukrajinu a především související ekonomická krize – pak lze očekávat přinejmenším zpomalení tempa rekonstrukce. Nevyhovující pracovní prostory a zejména skutečnost, že pracovní týmy, skupiny, jednotlivci musí být rozmístěni v několika objektech, nepříznivě ovlivňuje jak každodenní chod pracovišť, tak zejména možnost každodenního

setkávání se, které je důležité jak pro odborné diskuse, tak pro celkově příjemné pracovní ovzduší. Tento dlouholetý problém bude částečně kompenzován nejrůznějšími setkáními, typicky odborné workshopy a semináře.

Velkou výzvou pro rok 2023 zůstává otázka finančního hospodaření. Na LX. zasedání Akademického sněmu AV ČR bylo potvrzeno navýšení rozpočtu Akademie věd, z něhož bude zhruba polovina směřována k pokrytí zvýšených nákladů pracovišť na energie. Nicméně pro pokrytí nárůstu cen energií bude nutné, aby pracoviště ve svých zdrojích „našlo“ (vytvořilo finanční úsporu) ve výši 750 tisíc korun, jelikož se očekává zhruba čtyřnásobné navýšení cen energií v roce 2023. Náklady převyšující tuto sumu budou refundovány ze zdrojů zřizovatele. Přesto je však odhadovaná částka vysoká a bude vyžadovat jak neustálý tlak na efektivitu a úsporná řešení, tak dočasně podváže další rozvoj pracoviště z hlediska přijímání nových odborných pracovníků a pracovníc. Ústav však bude podporovat a zastřešovat případné podání grantových projektů, a to i výzkumníky a výzkumnicemi, kteří nejsou v ÚSD zaměstnáni, pokud jejich projekty budou mít patřičnou odbornou úroveň a budou v souladu s tematickými liniemi výzkumu pracoviště.

**Poskytování
informací
podle zákona
č. 106/1999
Sb., o
svobodném
přístupu k
informacím**

Informace podle zákona č. 106/1999 Sb.

Zpráva dle § 18 zákona o svobodném přístupu k informacím za rok 2022

- a) Počet podaných žádostí o informace a počet vydaných rozhodnutí o odmítnutí žádostí: 0.

Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i., neobdržel žádnou žádost o informace ani nevydal žádné rozhodnutí o odmítnutí žádosti.

- b) Počet podaných odvolání proti rozhodnutí: 0.

Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i., neobdržel žádné odvolání proti rozhodnutí.

- c) Opis podstatných částí každého rozsudku soudu ve věci přezkoumání zákonnosti rozhodnutí povinného subjektu o odmítnutí žádosti o poskytnutí informace a přehled všech výdajů, které povinný subjekt vynaložil v souvislosti se soudními řízeními o právech a povinnostech podle tohoto zákona, a to včetně nákladů na své vlastní zaměstnance a nákladů na právní zastoupení: 0.

V roce 2022 Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i., nebyl účastníkem žádného soudního řízení.

d) Výčet poskytnutých výhradních licencí: 1

V souvislosti s publikační činností pracoviště, resp. jednotlivých výzkumných pracovníků a pracovníc byla poskytnuta následující výhradní licence: Licenční smlouva nakladatelská (podepsána 19. 4. 2022) mezi pracovištěm a Střediskem společných činností AV ČR, v. v. i., k dílu Tomáše Vilímka „Vážený soudruhu prezidente“. ÚSD udělil výhradní licenci k rozmnožování a rozšiřování díla na dobu 10 let.

e) Počet stížností podaných podle § 16a, důvody jejich podání a stručný popis způsobu jejich vyřízení: 0.V roce 2022 Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i., neobdržel žádnou stížnost.